

SIIPIRIKKO 4/06

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Siipirikko 4•2006 33 vsk.

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

ISSN 0357-5705

PKLTY r.y.

Puheenjohtaja: Pentti Zetterberg
Nuotanperä 28 B 9, 80140 Joensuu
puh. 0400 - 427792, työ (013) 251 3505
pentti.zetterberg@joensuu.fi

Varapuheenjohtaja: Markku J. Huttunen
Puhaltajankatu 10 B 1, 80170 Joensuu
puh. 050 - 400 5988
markku.j.huttunen@joensuu.fi

Sihteeri: Roni Väisänen
Kalevankatu 42 B 50, 80100 Joensuu
puh. 0500 - 687 710
roni.vaisanen@joensuu.fi

Rahastonhoitaja: Urho Paakkunainen
Linköpinginkatu 7, 80140 Joensuu
puh. 040 - 822 2492
urho.paakkunainen@joensuu.fi

Jäsensihiteeri: Auli Patjas
puh. 050 - 341 9502
auli.patjas@jns.fi

Muut hallituksen jäsenet:
Johanna Lakka, Apajakuja 1 B 33, 80140 Joensuu
puh. 050 - 350 7178, jlakka@cc.joensuu.fi
Ari Latja, Äkkiväärä 3 A 1, 80140 Joensuu,
puh. (013) 802 703 tai 050 - 5758 425
ari_latja@hotmail.com
Heikki Pönkkä, Keskijärventie 75, 82120 Keskijärvi
puh. 040 - 543 0011, jyrki7@luukku.com

IBA- ja suojeluvastaava: Heikki Pönkkä

Lehden toimitus:

Hannu Kauhanen (vastaava toimittaja)
Sepänkatu 27 A 6, 80100 Joensuu
puh. 041 - 4722 559
hannu.kauhanen@karjalainen.fi
Markku J. Huttunen (taitto)
Puhaltajankatu 10 B 1, 80170 Joensuu
puh. 050 - 400 5988, markku.j.huttunen@joensuu.fi

Tilausasiat:

Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jäsenmaksun suuruus v. 2006 on 20 € (opiskelijat 16 €, perhejäsen 4 €). Jäsenmaksu (ei perhejäsen) sisältää lehden. Siipirikon tilausmaksu muille on 20 €. Vanhat irtonumerot 1 €, edellisen vuoden irtonumerot 2 €, 10-vuotisjuhlanumero 3 €, 25-vuotisjuhlanumero 8 € + postikulut.

Yhdistyksen tili:

OP 577005-2104032 / Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119, 80101 Joensuu
Tilille maksetaan jäsenmaksut, maksut irtonumeroista yms. – ilmoita pankkisiirrolla viestinä, mitä olet maksanut. Jäsenmaksua maksettaessa käytä henkilökohtaista viitenumeroasi, joka löytyy osoitetarrasta. Uudet jäsenet ilmoittavat viestissä nimensä ja osoitteensa.

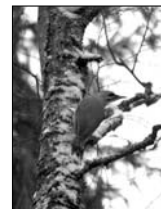
Havaintojen ilmoitus sähköpostilla:

PKLTY:n jäsenet voivat ilmoittaa havaintojaan PK-lintulistalle osoitteeseen pk_lintulista@joensuu.fi. Havaintoilmoitus muodossa: Laji, pvm, paikka, havis, havainnoijien nimet. Mahdolliset lisätiedot. (ks. tarkemmin SR 1/03, s. 31-32)

Yhdistyksen kotisivut <http://www.joensuu.fi/pkly>

SISÄLLYSLUETTELO

- 3 *Pääkirjoitus:* Vaihtoehtoja pitää olla
4 *Jani Varis & Kimmo Järvinen:* Lintusyksyt 2004 ja 2005 Pohjois-Karjalassa, osa 2/2
4 *Jani Varis:* Päämuutto
23 *Kimmo Järvinen:* Vaelluslinnut

Kannen kuva:
Harmaapäätikka.
© Hannu Kauhanen

Vaihtoehtoja pitää olla

Olin saanut joululahjaksi toivomani: kovakantisen, tukevatekoisen, riittävän paksun ja väljään viivoitetun havaintokirjan, jota olen vuoden alusta lähtien säännöllisesti täyttänyt.

Tietenkin olen kirjoittanut havainnot myös tietokoneelle, josta sitten kätevästi kopioimalla siirtänyt ne pk_lintulistalle. Eikä tietenkään pidä unohtaa maastossa mukana olevaa lehtiötä, johon tuherran havainnot tuoreeltaan ylös, jos niitä tulee vähänkin enemmän ja vaarana on, että jotain tärkeää jää unholaan.

Aiheesta saa kysyä, onko tuossa mitään järkeä. Ei ole, kuka nyt viitsii käsin raapustaa samoja haviksiaan kolmeen kertaan. Minä nyt vain päätin haluta takaisin sellaisen vanhanmallisen havaintokirjan, joka näitisti sopii sitten kirjahyllyyn, kun vuosi vaihtuu ja joulupukki toivottavasti on tuonut tuoreen, tyhjän kirjan käyttöön.

Nyt on jälleen menossa se aika vuodesta, kun olen äärimmäisen harvoin internetin ääressä (tosin menossa olevalla opinovapaalla olen joutunut toteamaan, että iso siivu nykyajan opiskeluista perustuu enemmän tai vähemmän tietojen hakemiseen ja kopioimiseen netistä). Sen vuoksi olen jäänyt toistaiseksi pois pk_lintulistaltakin, kuten aina lomien aikaan.

Käyn retkillä, suttaan havainnot lehtiöön, kirjoitan ne puhtaaksi havaintovihkoon ja sitten vielä toisen kerran tälle kotitietokoneelle. Sitten joskus, kun palaan kaikkivaltiaan verkon ääreen, kannan havainnot disketillä mukaan ja siirrän ne... pk_lintulistalle. Aamen. Se on helppoa ja kätevää, ja havainnot arkistoituvat tulevaa käyttöä varten.

Mutta vain enää toistaiseksi, valitettavasti.

Olen mukana Tiira-järjestelmässä ja

syöttänytkin sinne pari havaintoa. Olen kuitenkin tullut siihen tulokseen – ja tämä nyt on vain oma, vaatimaton mielipiteeni – että järjestelmä on nykyisellään omaa käyttöäni ajatellen huono.

Minulle riittäisi hyvin se, että havaintoni todellakin arkistoituisivat mahdollista tulevaa käyttöä varten. Siis kyseessä olisi tavallaan sama asia kuin silloin ennen, kun havainnot lähetettiin käsin lomakkeille kirjoitettuna yhdistykselle. Muis-tatteko? Onneksi niin ei menetellä enää, onneksi on ollut tuo pk_lintulista, joka on palvellut tätä tarkoitusta nähdäkseni vähintään kelvollisesti. Listan perimmäinen tarkoitus ei ainakaan minulle ole ollut havaintojen saattaminen muiden nähtäville, vaan juuri tuo arkistointi.

Kun sitten kesäkuussa palannen kaikkivaltiaan verkon ääreen, disketissäni on huhti-toukokuulta luultavasti joitakin satoja yksittäisiä havaintoja, jotka aion parilla napsautuksella siirtää lintulistalle ja sitä kautta talteen.

Olen seurannut listalla elänyttä keskustelua Tiira-järjestelmästä äärimmäisen laiskasti, mutta kerran eräs harrastajaveri huomautti asiasta lintuja katsellessamme (huomatkaa, ei siis sähköpostilistaviestinä), että Tiirahan toimii myös arkistona.

Asia on kuitenkin sillä tavalla, että en aio ruveta jälkikäteen syöttämään repullista kevähavaintoja yksitellen mihinkään järjestelmään, en edes Tiiraan.

Ja tässä tullaankin ydinkysymykseen: millä oikeudella meidät harrastajat pakotetaan liittymään johonkin tiettyyn järjestelmään salasanoineen päivineen? Käytän sanaa pakottaminen siksi, että ilmeisesti tulevaisuudessa mitään muuta mahdollisuutta havaintojen luovuttamiseen yhdistyksen (ja BirdLife Suomen) tarkoituksia (tarkoit

tässä tietysti myös Siipirikon katsauksia) varten ei yksinkertaisesti ole. Tämä on mielestäni ihmisten suoranaista orjuuttamista ja verrattavissa Suomen tv-digitalisointumiseen: jollet suostu hankkimaan boksia, jätät kokonaan ilman tv-kuvaa.

Ihmisillä pitää olla olemassa muitakin mahdollisuuksia havaintojensa ilmoittamiseen kuin Tiira-järjestelmään pakottaminen. Sitä kutsutaan tasa-arvoisuudeksi, mukana on vähän demokratiaakin. Havaintojaan ihminen luovuttaa vapaaehtoisuudestaan, ehkä taustalla on aate siitä, että tästä voisi olla vaikka hyötyä luonnolle. Jos luovutan tämän havainnon, voin kenties palvelulla ”jaloja” tarkoituseriä jne.

”Jalot” tarkoituserät lienevät olleet mielessä BirdLifella ja Tiiran luojillakin, mutta kyllä tässä asiassa on mopo karannut käsistä. Vähimmäisvaatimus nyt on ainakin on sellainen, että havaintojen ilmoittaminen yksinkertaistuu moninkertaisesti nykyisestä niin, että se sujuu todellakin yhtä vaikeuksista kuin ennen vanhaan.

Parantamista – ja paljon – on myös Tiiran ulosannissa. Nyt siinä on kymmenittäin, sadoittain ja tuhansittain havaintoja epämääräisessä järjestyksessä (kun laitoin kerran oman havaintoni harmaalokeista Tiiraan, kesti kauan ennen kuin löysin havainnon luettelon ties mistä kohdasta, paljon pidemmältä kuin olivat järjestelmään jo aiemmin samana päivänä ilmoitetut havainnot samasta lajista!), salausongelmia ja ties vaikka mitä.

Jos Tiira on hyvä, käytän sitä mielelläni. Mutta silloinkin: myös muita vaihtoehtoja täytyy meillä jäsenillä olla. Jollei, en välttämättä enää halua olla jäsen.

Merops

vastaava toimittaja

Lintusyksyt 2004 ja 2005 Pohjois- Karjalassa, osa 2/2

Jani Varis & Kimmo Järvinen

Tässä katsauksessa käsitellään syysmuuton kulku Pohjois-Karjalassa vuosina 2004 ja 2005 päämuuton ja vaelluslintujen osalta. Arktika, isot linnut ja petomuutto on julkaistu Siipirikossa 3/06.

Päämuutto

Jani Varis

Sorsalinnut

Haapana *Anas penelope*

2004: Erittäin hyvä haapanasyksy! Sekä muuttajia että paikallisia havaittiin runsaasti. Jo kesällä iso kerääntymä 20.6. Out Sysmäjärvi 364 p (LV, OH). Parhaat muutot: 22.9. Lie satama 920 SW (OH), Lie Pankakoski 1290 m (PT), Joe Noljakka 465 m (HHö), Rää Vuoniemi 436 m (JaV, HKa, LV, ANy), Kit Kyyrön-

niemi 795 m (sis. sp. 436); 23.9. Lie Pankakoski 715 m (PT); 24.9. Joe Noljakka 485 m (HHö); 26.9. Kit Kyyrönniemi 1562m (MH, PRa, RSi); 2.10. Joe Noljakka 695 SW (AL, PZ ym.), Kit Kyyrönniemi 729 SW (sis. sp. 50) (AP, PRa, RSi, EV). Syksyn aikana havaittiin yhteensä 12 904 (sis. Anas sp.) muuttavaa haapanaa, joista syyskuussa 9912 ja lokakuussa 2988. Suurimmat paikalliskerääntymät havaittiin Kit Kiteenjärven alueella, jossa 19.9. 1060 p ja 25.9. 2740 p (PH). Muualla kerääntymät pienempiä: 24.9. Out Sysmäjärvi 400 p (LV), 28.9. Toh Valkeasuo 45 p (HKa) ja 24.10. Kes Ylä-Kousa 41 p (PH). Syksyn viimeiset haapanat havaittiin 12.11. Kit Päätyeenlahti 1 p (KJä) sekä talvelta 26.12. Lip Siikakoski 1 k p (OH).

2005: Jälleen hyvä syksy vaikka edellisvuotisesta muuttajamäärästä jäätikin. Ensimmäiset muuttajat syyskuun alussa, mm. 2.9. Lie Pankakoski 250 m (PT), Rää Vuoniemi 129 m (JaV) ja 3.9. Kit Kyyrönniemi 240 SW (PRa, RSi). Seuraavia parempia muuttopäiviä saatiin odotella edel-

lisvuodesta poiketen lokakuulle asti. Lokakuun parhaat muutot: 8.10. Kon Pitkäranta 397 m (ANy, KLe) ja Kit Kyyrönniemi 550 m (MH, KJä), 9.10. Kon Pitkäranta 450 m (ANy, KLe ym.), 16.10. Kit Kyyrönniemi 322 m (MH, KJä, HKo ym.), Lie Kokkojärvi Rännänvaara 620 m (PT) ja 17.10. Kon Häikäniemi 380 m (OH, LV, RV). Muuttavia yhteensä samoja pois karsimatta n. 7000 (sis. Anas sp.). Suurimmat paikalliskerätyvät jälleen Kiteellä Kiteenjärven alueella: 9.9. Potoskanlahti 280 p, 16.9. Päätyeenlahti 1050 p (KJä), 24.9. Kiteenlahti-Potoskanlahti-Päätyeenlahti 700 p (PH, TE), huippuna 2.10. Kiteenjärvi-Päätye-Hyypii 3020 p (Potoskanlahti n. 1000, Päätyeenlahti n. 1850), 8.10. Kiteenjärvi-Päätye-Hyypii 840 (PH), 14.10. Päätyeenlahti S-pää 800 p ja 21.10. Päätyeenlahti 210 p (KJä). Muualakin hyviä kerääntymiä: 10.9. Toh Peijonniemenlahti 150 p (TE), 25.9. Kon Tuopanjoki 90 p (PM), 4.10. Lie Pokronlampi 150 p (RK), Toh Peijonniemenlahti 200 p (TE), 9.10. Toh Tammanlahti 500 p (TE, PH) ja Toh Sääperi 340 p (PH). Viimei-

set 27.11. Kit Kiteenjärvi 1 k p (KJä) sekä 1.12. Rää Pieni-Onkamo Anas sp. 2 p, jotka todennäköisesti haapanoita (JaV).

Tavi *Anas crecca*

2004: Kertymiä 20.6. Out Sysmäjärvi 61 p (LV, OH), 9.8. Ilo Ilajansuo a60 p (HKA, HPö), Toh Valkeasuo 10.9. 80 p (HHö, HKA), 17.9. 65 p (JaV), 24.9. Kit Päätyeenlahti n. 70 p (Hko, AP) ja 26.9. Joe Noljaikka Suisto 5 m + 50 p (HHö, AL, JLa, KN ym.). Viimeiset 29.10. Kit Päätyeenlahti 10 p (JaV, HKA) ja 3.12. Val Hiirikylä 1 kiinni otettu kuoli 4.12. (HL).

2005: Kesäisiä sulkimiskertymäparvia: 17.6. Rää Joki-Hautalampi 70 k 1 n p, Rää Kiesjärvi 80 k 2 n p ja 2.7. Kit Päätyeenlahti 100 p (HKO). Syksyisempiä kertymiä: 9.8. Rää Jouhtenus 100 p (JaV), 22.8. Kit Kiteenjärvi 50 p ja 28.8. Eno Haapalahti a50 p (HKA). Parhaana muuttosummauksena 9.10. Kon Häikänniemi a20 m (LV). Viimeiset 6.11. kahdella paikalla ja 26.12. Rää kk 1 n p, illan hämärtäessä lintu kadonnut (VMa).

Sinisorsa *Anas platyrhynchos*

2004: Kertymiä: 8.9. Lie Märäjänlahti 120 p (EL), 20.9. Kit Päätyeenlahti 135 p (KJä), 24.9. Lie Märäjänlahti 190 p, 28.9. Lie Riikolanlampi 185 p (RK), Kit Päätye-Kiteenjärvi-Hyypii 2.10. 228 p, 9.10. 247 p (PH), 14.10. Nur Särkikorpi 185 p (HL), 29.10. Kit Päätyeenlahti 130 p (JaV, HKA).

2005: Kertymiä: 9.9. Kit Päätyeenlahti puhdistamo 290 p (KJä), 19.9. Eno Ahveninen 220 p (HKA), 24.9. Kit Kiteenlahti-Potoskanlahti-Päätyeenlahti 347 p, 2.10. Kit Päätyeenlahti puhdistamo a670 p (PH), 4.10. Lie Pokronlampi pellot 225 p (RK), 8.-12.10. Lie Kevätlahti 250 p (EL),

Taulukko 1. Katsauksessa käytettävät lyhenteet ja havainnoijat.

Havaintomääreet: m = muuttava, yöm = yömuuttava (vesilinnuilla ja kahlaajilla kuultujen parvien määrä, varpuslinnuilla kuultujen äänten määrä), p = paikallinen, kiert = kiertelevä, r = rengastettu, a = parvi (5a = 5 parvea, a5 = viiden yksilön parvi), k = koiras, n = naaras, n-puk = naaraspuukinen, jp = juhlapukuinen, vp = vaihtopukuinen, tp = talvipukuinen, kv = kalenterivuosi (1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = toisen kalenterivuoden lintu, +2kv = vähintään kolmannen kalenterivuoden lintu), ad = vanha, subad = esiakuinen, juv = nuori.

Kuntalyhenteet: Eno = Eno, Ilo = Ilomantsi, Joe = Joensuu, Juu = Juuka, Kes = Kesälahti, Kii = Kiihtelysvaara (liitettiin Joensuuhun 1.1.2005), Kit = Kitee, Kon = Kontiolahti, Lie = Lieksa, Lip = Liperi, Nur = Nurmes, Out = Outokumpu, Pol = Polvijärvi, Pyh = Pyhäselkä, Rää = Rääkkylä, Toh = Tohmajärvi, Tuu = Tuupovaara (liitettiin Joensuuhun 1.1.2005), Val = Valtimo, Vär = Värsilä (liitettiin Tohmajärveen 1.1.2005).

Havainnoijat: Arto Airaksinen (AAi), Mika Ala-Riihimäki, Kari Antikainen (KA), Terhi Armanto (TA), Mika Asikainen, Hans Colliander (HC), Tuomo Eronen (TE), Maarit Falck (MF), Aarne Hagman, Asko Halonen, Kari Halonen, Markku Halonen (MH), Juha Hartikainen (JuH), Veli Hassinen, Jarmo Hasunen, Osmo Heikkala (OH), Jukka Heikkinen (JH), Esa Heikura, V. Heimola, Aimo Hoffren, Holopaiset, Ari Horttanainen, Pertti Hotta, Petri Hottola (PH), Markku Huttunen (MHu), Hannu Huuskonen (HH), Juha Hytti, Pete Häkli, Leena Härkönen, Harri Hölttä (HHö), Erkki Ikonen, Tuomas Immonen (TI), Kari Jaskanen (KJ), Kirsi Jaskanen-Kärkkäinen, Vesa Jouhki (VJ), Aimo Jukkara (AJ), Keijo Juntunen, Risto Juvaste (RJ), J-P Järvinen, Kimmo Järvinen (KJä), Kari Kaartinen, Esa Karhu, Timo Karkainen (TK), Markku Karttunen, Hannu Kauhanen (HKA), Onni Kauhanen (OK), Reijo Kejonen (RK), Markus Keskitalo (MKE), Matti Kevätväre (MKV), Hannu Kivivuori (HKi), Ari Kokkonen (AK), Matti Koljonen, Jari Kontiokorpi (JKo), Harri Kontkanen (HKO), Pertti Korhonen, V. Korhonen, Kimmo Koskela, Juho Kotanen (JuK), Veli-Matti Kuikka, R. Kurki, Sinikka Kärki, Asko Kärkkäinen, Jari Kärkkäinen, Kari Kärkkäinen (KKä), Juho Könönen (JoK), Jukka Könönen (JKö), H. Laine, Johanna Lakka (JLa), Esko Lappi (EL), Ari Latja (AL), Eetu Latja, Jyri Latja (JyL), Pirita Latja (PL), Raimo Latja (RL), Hanna Mariainen (HaL), Ari Lavinen, Petteri Lehikoinen (PLe), Aila Lehtoranta, Hannu Lehtoranta (HL), Jari Leinonen (JLe), Janne Leppänen (JaL), Kaija Leppänen, Kalervo Leppänen (KLe), Pentti Leppänen, Seppo Leppänen (SL), Veijo Lievonen, Kari Lindblom (KLi), Tuomas Lukkarinen (TLu), Ari Lyytikäinen (ALy), Veikko Makkonen (VM), Mauri Marienberg (MMA), Tuija Marienberg (TMA), Vieno Marienberg (VMA), Heino Martikainen, Kimmo Martiskainen (KM), Tarmo Martiskainen, Jukka Matero (JMa), Heino Mertanen (HM), Jouni Mertanen (JMe), Timo Mikkonen, Irma Mononen, Mauno Mustakangas, Pekka Mutanen, Kimmo Mäenpää (KMä), Pertti Mähönen (PM), Airi Nevalainen (AN), J. Nevalainen, Kimmo Nevalainen (KN), Toni Nurmi (TNu), Keijo Nuutinen (KNu), Arvi Nygren (ANy), T. Nykänen, Arvo Ohtonen (AO), Urho Paakkunainen (UP), Antti Pakarinen, Ari Parviainen (AP), Paavo Parviainen, Tapio Piipponen (TaP), Teppo Piira (TPi), Liisa Piironen, Rauni Piironen (RaPi), Mika Pirinen (MPi), Tuula Pirnes (TP), Kari-Pekka Pirtonen, Markku Pisto, Vesa Pitkäniemi, R. Puhakka, Keijo Pulkkinen, Heikki Pönkkä (HPö), Jussi Raerinne, Paavo Rantanen (PRa), K. Ratilainen, Antti Rautiainen, Matti Riikonen (MR), Arto Ronkainen (AR), Kauko Rouhiainen (KR), Juhani Ryyänen (JRy), Juha Räsänen, Olavi Saaristo (OSa), Pirjo Saramäki (PSa), Markku Saukkonen, Seppo Savolainen, Riitta Silvennoinen (RSi), Veli-Matti Sorvari (VMS), U. Strandberg, Matti Sulko, Markku Taponen, Martti Timonen, T. Timonen, H. Toivanen, Tuomo Toivanen (TT), Pertti Tolvanen (PT), Erkki Torni, Risto Torni (RTö), Lauri Tukiainen (LT), V. Tuononen, Veijo Turunen (VT), Törnroosit, Ilari Uotila (IU), Tero Vanhanen, Jani Varis (JaV), Kari Varonen (KV), Esko Veijalainen (EV), Jari Vesterinen (JVe), Kari Virtanen, Marita Vormanen, Jyri Vuorinen, Niilo Vuorinen, Tupu Vuorinen (TVu), Roni Väisänen (RV), Antti Vänskä (AV), Ensio Vänskä (EVä), Lassi Vänskä (LV), Pentti Zetterberg (PZ), Teija Zetterberg (TZ).

9.10. Toh Tammlahti 300 p (TE), 11.10. Kit Päätyeenlahti 600 p (HKO, MH) ja 14.10. Kit Päätyeenlahti puhdistamo 250 p (KJä). Sinisorsia jäi talvehtimaan.

Jouhisorsa *Anas acuta*

2004: Parhaimmat määrät: Kit

Kyyrönniemi 4.9. 40 m, 25.9. 74 m, 26.9. 104 m, 9.10. 93 m (PRa, RSi, MH, KJä) sekä 22.9. Rää Vuoniemi 68 m (JaV, HKA, LV, ANy) ja 9.10. Kes Ruokkee 64 m (PH, TI). Muuttavia jouhisorsia havaittiin syksyn aikana yhteensä 750. Syksyn viimeiset 18.10. Rää Vuoniemi 2 SW (JoK, JKö, JaV).

2005: Enimmät muuttosummaukset: 19.8. Lie Pankakoski a110 m (PT), 1.9. Joe Noljaikka Suisto 185 m (HHö), 7.10. Kon Häikänniemi 67 m (OH), Rää Vuoniemi 86 m (JaV, HKa), 8.10. Kit Kyyrönniemi 66 m (MH, KJä) ja 16.10. Kes Ruokkee 173 S-SW (PH). Muuttavia yhteensä n. 940. Viimeiset 17.10. kolmessa eri paikassa.

Heinätavi *Anas querquedula*

2004: Ainoat ilmoitetut: 15.7. Toh Peijonniemenlahti 1/1 p (HKo) ja 27.8. Toh Valkeasuo 1 p (HKa, HHö).

2005: Elokuiset: Joe Noljaikka Suisto 2.8. 1 n-puk p (JaV, ANy, UP) ja 9.8. 1 p (UP) sekä 4.8. Pyh Niemenokka 1 n-puk p (JaV) ja viimeisenä 20.8. Lip Heponiemi 1 (VJ).

Lapasorsa *Anas chlypeata*

2004: Enimmät: 22.9. Rää Vuoniemi 4 m (JaV, HKa, LV, ANy), 26.9. Joe Noljaikka Suisto 1 p 4 m (HHö, AL ym.), 2.10. Kit Päätye-Kiteenjärke-Hyypii 7 p, 9.10. Kes Ylä-Kousa 4 p (PH). Syksyn viimeinen 31.10. Kit Päätyeenlahti 1 p (PH).

2005: Suurin kerääntymä 9.8. Rää Jouhtenus 15 p (JaV) ja paras muutto 2.10. Kon Häikänniemi 15 m (LV). Viimeiset 17.10. Toh Nikuvaara 3 SW (TE) ja Kit Kyyrönniemi 2 m (PRa, RSi).

Punasotka *Aythya ferina*

2004: Kaikki: 15.8. Pol Sammakko-vaara Nisäjärvi 1 p (JaL), 22.9. Rää Vuoniemi 2 m (JaV, HKa, LV, ANy), Kit Kyyrönniemi 1 m (MH), 25.9. Kit Kiteenjärke-Päätye-Hyypii 7 p (PH), 29.9. Kit Kiteenjärke Kunonniemi 2 p (HKa, HPö) ja 24.10. Kit Kiteenjärke Potoskalahti 1 ad k p (PH).

Taulukko 2. Fenologisesti myöhäisiä havaintoja syksyllä 2004, *kursiivi* = uusi myöhäisyennätys.

Haapana	26.12.	Lip Siikakoski	1 k p	OH	-1 vrk
Tavi	3.12.	Val Hiirikylä	1 otettu kiinni	HL	-28 vrk
Isokoskelo	26.12.	Lip Viinijärvi Taipaleenjoki	1 k p	OH	-1 vrk
Härkälintu	19.11.	Rää Vuoniemi	1 p	JaV	-4 vrk
<i>Luhakana</i>	23.9.	<i>Out Sysmäjärvi</i>	<i>1 Ä</i>	<i>LV</i>	<i>+2 vrk</i>
<i>Kurki</i>	11.12.	<i>Out Vuonos</i>	<i>1 otettu kiinni</i>	<i>V.-M. Kaikka, K. Kostela</i>	<i>+32 vrk</i>
Suokukko	9.10.	Lip Lehmonniemi	1	VJ	-3 vrk
<i>Metsäviklo</i>	15.10.	<i>Joe Kontiosuo</i>	<i>1 p</i>	<i>HKa</i>	<i>+30 vrk</i>
<i>Metsäviklo</i>	16.10.	<i>Out Sysmäjärvi</i>	<i>1 p</i>	<i>LV</i>	<i>+31 vrk</i>
<i>Metsäviklo</i>	19.10.	<i>Joe Noljaikka</i>	<i>1 ä m</i>	<i>HKa</i>	<i>+34 vrk</i>
<i>Selkälökki</i>	30.10.	<i>Joe Kontiosuo</i>	<i>1 kv p</i>	<i>VT</i>	<i>+5 vrk</i>
<i>Lapintiira</i>	25.9.	<i>Kes Ruokkee</i>	<i>1 kv E</i>	<i>PH</i>	<i>+42 vrk</i>
<i>Kala-lapintiira</i>	2.10.	<i>Kes Sarvisalo</i>	<i>1 kv W</i>	<i>PH</i>	<i>+4 vrk (kalatiira)</i>
<i>Satakieli</i>	5.8.	<i>Kon Jakokoski</i>	<i>1 ä p</i>	<i>MKv</i>	<i>+2 vrk</i>
<i>Leppälinnulaji</i>	30.10.	<i>Lie Kotola</i>	<i>1 p</i>	<i>PT</i>	<i>+4 vrk (leppälintu)</i>
Pensaskerttu	23.9.	Toh Akkala	1 p	HKa, HPö	-3 vrk
Punavarpunen	9.9.	Pyh Mulo	1 p	JaV	-5 vrk

2005: Kerääntymiä: 24.7. Kit Päätyeenlahti 20 k 2 n p (KJä), 9.8. Rää Jouhtenus 6 p (JaV), 20.8. Juu Kaajanlampi 11 p (HL) ja 8.10. Kit Kiteenlahti 4 p (PH). Viimeinen myöhäisyennätystä sivuten 11.12. Lip Viiniranta 1 n-puk p (Heino Martikainen ym.).

Tukkasotka *Aythya fuligula*

2004: Suurimmat muutot ja kerääntymät: 22.9. Rää Vuoniemi 103 m

(JaV, HKa, LV, ANy), 23.9. Toh Tammalahti a101 p (HKa, HPö), 24.9. Joe Noljaikka Suisto 129 m (sis. 34 A.ful/mar) (HHö), Kit Kyyrönniemi 147 m (HKo, AP), 29.9. Kit Kiteenjärke Kunonniemi 150 p (HKa, HPö) sekä Kit Päätye-Kiteenjärke-Hyypii 2.10. 150 p ja 9.10. 166 p (PH). Syksyn viimeiset 11.11. Rää Suuri-Onkamo 2 p (HKa).

2005: Enimmät: 9.10. Kon Pitkäranta 56 m (ANy, KLe ym.), Kon Häikänniemi 44 m (LV), Toh Tammalahti

Telkkäkoiras. © Johanna Lakka

Taulukko 3. Fenologisesti myöhäisiä havaintoja syksyllä 2005, *kursiivi* = uusi myöhäisyysennätys.

<i>Metsähanhi</i>	27.11.	<i>Kit Puhos</i>	1 p	PH	+26 vrk
<i>Anser sp.</i>	3.12.	<i>Kit Puhos</i>	1 p	KJä	+32 vrk (<i>metsähanhi</i>)
Valkoposkianhi	14.11.	Pol Ruvaslahti	1 p	P. Mutanen/JaL	-4 vrk
Tavi	26.12.	Rää kk	1 n p	VMA	-5 vrk
Punasotka	11.12.	Lip Viiniranta	1 n-puk p	H. Martikainen ym.	±0 vrk
<i>Uivelo</i>	10.12.	<i>Joe Karsikko</i>	1 p	LV	+3 vrk
Kuikka	24.12.	Kes Purujärvi	1 p	KM	-4 vrk
<i>Härkälintu</i>	27.11.	<i>Kes Ruokkee</i>	1 p	PH	+4 vrk
Kaulushaikara	13.10.	Out Sysmäjärvi	1 p	LV	-1 vrk
Kaulushaikara	13.10.	Rää Haapasalmi	1 yö	MH	-1 vrk
Hiirihaukka	17.12.	Out kaatopaikka	1 p	LV	-5 vrk
Kalasääski	15.10.	Kit Kyyrönniemi	1 SW	PRa, RSi, HKa	-3 vrk
<i>Muuttohaukka</i>	26.10.	<i>Kon Häikänniemi</i>	1 m	LV	+6 vrk
<i>Nokikana</i>	23.11.	<i>Out Sysmäjärvi</i>	3 p	LV	+12 vrk
<i>Nokikana</i>	25.11.	<i>Out Sysmäjärvi</i>	1 p	HHö, VMS	+14 vrk
Kapustarinta	16.10.	Kes Ruokkee	1 S	PH	-2 vrk
<i>Töyhtöhyppä</i>	5.11.	<i>Toh Niirala</i>	1 p	J. Raerinne, HKi	+1 vrk
Punakuiri	2.10.	Kon Häikänniemi	1 m	LV	-1 vrk
Kihulaji	16.11.	Rää Vuoniemi	1 S	JaV	±0 vrk (leveäyrstökihu)
<i>Kalalokki</i>	15.12.	<i>Kon Häikänniemi</i>	1 p	OH	+5 vrk
Kalatiira	24.9.	Rää Onkamo-järvet	2 juv p	JaV	-3 vrk
<i>Lapintiira</i>	1.11.	<i>Kit Iso-Heinäjärvi</i>	1 kv p	PH, TE	+37 vrk
<i>Käki</i>	6.10.	<i>Lip Härkinvaara</i>	1 p	PZ	+8 vrk
<i>Törmäpääsky</i>	20.9.	<i>Rää Vuoniemi</i>	1 SE	JaV	+3 vrk
Västaräkki	10.12.	Joe Kontiosuo	1 p	HKo, PP, LV	-4 vrk
<i>Kivitasku</i>	21.11.	<i>Joe Pilkon pellot</i>	1 p	UP, AL	+18 vrk
Pensasirkkalintu	6.9.	Joe Höylas	1 r	AL, JyL	-1 vrk
Kultarinta	30.8.	Kon Kontioniemi	1 p	JVe	-1 vrk
<i>Lehtokerttu</i>	14.10.	<i>Joe Noljaikka</i>	1 p	PLe	+1 vrk
<i>Lapinsirkku</i>	29.10.	<i>Kit Kiteenlahti</i>	1 k p	PH	+3 vrk
<i>Lapinsirkku</i>	30.10.	<i>Kit Iso-Heinäjärvi</i>	ä1 m	TE	+4 vrk
<i>Lapinsirkku</i>	5.11.	<i>Kit Kunonniemi</i>	1 p	PH	+10 vrk

74 p (PH), 17.10. Kon Häikänniemi 108 m + tukka-/lapasotka n50 p (OH, LV, RV, AP), Kit Kyyrönniemi 2 m + tukka-/lapasotka 145 m (PRa, RSi) ja Kit Ätäskö tukka-/lapasotka 60 p (PH). Tukkasotkia havaittiin yleisesti läpi marraskuun. Viimeiset 7.12. Joe Karsikko 1 p (HKo) ja Kon Häikänniemi 10 m (LV, ANy) sekä 8.12. Rää Vuoniemi tukka-/lapasotka 2 kiert/p (JaV).

Telkkä *Bucephala clangula*

2004: Kertymiä: 19.9. Kes Suurikylänlahti 67 p, Kit Kiteenjärvi-Hyypii-Päätye 84 p, 25.9. Kes Suurikylänlahti 49 p, 17.10. Kes Pellavaisniemi a140 p (PH), syksyn paras muuttosumma

18.10. Rää Vuoniemi 40 SW (JoK, JKö, JaV) ja 24.10. Kes Pellavaisniemi a240 p (PH). Viimeiset 1.12. Joe Itäsilta 1 p (RaPi) ja 5.12. Eno Saarenpää 1 n-puk p (AAi). Lisäksi yksi jäi talvehtimaan Enoon.

2005: Kertymiä: 21.7. Kit Kiteenjärvi 35 p (KJä), 11.9. Kes Suurikylänlahti a120 p (PH) ja 12.11. Kes Pellavasniemi 58 p (PH). Parhaana muuttosummauksena 16.10. Kit Kyyrönniemi 29 m (MH, KJä ym.). Viimeinen varmasti ei talvehtiva 14.12. Rää Vuoniemi 1 p (JaV).

Uivelo *Mergus albellus*

2004: Enimmät: Rää Onkamo-järvet

1.10. 25 p (JaV), 6.10. a32 p (HKa, HPö), 9.10. Kit Päätye-Kiteenjärvi-Hyypii 21 p, 12.10. Kit Päätyeenlahti S-pää 19 p, 16.10. Kit Päätye-Kiteenjärvi-Hyypii 31 p, 30.10. Kes Ruokkee a16 S (PH) ja 15.11. Kes Kousanlampi 17 p (JaV). Viimeiset 20.11. Eno Uimaharju Rahkee 1 p ja Eno Ahveniselle talvehtimista yrittämään jäänyt, joka viimeisen kerran tavattiin 6.1.2005 (AAi, OSA).

2005: Kerääntymiä: 5.10. Rää Suuri-Onkamo 28 p (JaV), Toh Tammalahti a86 p (TE), 30.10. Rää Sangenlahti 23 p (MH, KJä), 1.11. Toh Tammalahti 25 p (TE), 4.11. Toh Peijonniemenlahti 30 p (HKa), 5.11. Kes Ylä-Kousa 70 p ja 12.11. Kes Salmela 50 p (PH). Muutolla uiveloita niukasti, parhaana 17.10. Kon Häikänniemi 7 m (LV, OH). Syksyn viimeinen 10.12. Joe Karsikko 1 p (LV).

Tukkakoskelo *Mergus serrator*

2004: Kertymiä: 19.9. Kes Piikkeensalmi 60 p (PH), Kit Kyyrönniemi 54 SW (PRa, RSi), 23.10. Kes Sarvisalo 92 p, Kes Ukonniemenselkä 64 p (TLu) sekä Kes Piikkeensalmi 24.10. 240 p (PH) ja 30.10. 150 p (MH, KJä ym.). Viimeinen 18.11. Joe Ilosaari 1 (AL).

2005: Parhaat kerääntymät jälleen Kes Piikkeensalmen ympäristössä: 27.8. a70 p, 10.9. a80 p, 17.9. 50 p, 24.9. a50 p, 1.10. 173 p, 17.10. 140 p, 29.10. 2 p ja 20.11. 1 p (TLu, PH). Muualla vaatimattomampia lukemia: 11.9. Kon Häikänniemi 12 p (KV), 24.9. Rää Suuri-Onkamo 12 p (JaV) ja 5.10. Kon Häikänniemi 30 m (LT). Viimeinen 17.12. Eno kirkonkylä 1 p (AAi, OSA).

Isokoskelo *Mergus merganser*

2004: Jopa edellisvuoden ennätysyksiä runsaampi esiintyminen. Jo

syyskuussa hyvä kerääntymä: 24.9. Rää Haapasalmi a700 p (MH). Lokakuun alkupuoliskolla pienempiä kerääntymiä. Syksyn paras muutto 18.10. Rää Vuoniemi 76 m (JoK, JKö, JaV). Ensimmäisen kerran tonnin kerääntymä 19.10. Kit Ätäskö a1000 p (MH, PM). Huippu lokamarraskuun vaihteessa: 29.10. Toh Suuri-Onkamo S-pää 600 p, Kit Ätäskö 1120 p (JaV, HKa), 30.10. Kit Ätäskö 1600 p (PH), Kit Suoparsaari 2500 p (PRa, RSi, A. Pakarinen), 31.10. Kit Ätäskö 1200 p, Kit Suoparsaari a3200 p (PH) ja Rää/Toh Suuri-Onkamo 3000 p (PRa, RSi). Syksyn suurin kerääntymä kuitenkin vasta 10.11. Kit Ätäskö 4000 p (MH). 13.11. Ätäsköllä ei ollut enää yhtään koskeloa (PH). Keski-Karjalan ulkopuoleltakin yksi iso kerääntymä: 16.11. Out Vekarusniemi n1200 p (LV). Muuttavia isokoskeloita ilmoitettiin 653 (+ sp. 97 m). Syksyn huippupäivänä 31.10. havaittiin Kes-Kit-Rää alueella lähes 8000 p isokoskeloa. Syksyn yhteismäärän arviointi on hankalaa koskeloiden vaihtaessa kalapaikkojaan aktiivisesti. Minimissään yhteismäärä on n. 13 000. Syksyn viimeinen 26.12. Lip Viinijärvi Taipaleenjoki 1 k p (OH).

2005: Jälleen hyvä koskelosyksy, vaikka edellisen syksyn ennätysmäärästä jäätiinkin. Kerääntymistä syyskuun lopulta lähtien. Kertymiä ja muuttoa: 30.9. Kit Puhos 1300 p, 6.10. Rää Haapasalmi Pantunniemi 1000 p (MH), Kit Ätäskö 19.10. n. 1000 p (PRa, RSi), 20.10. n. 800 p (AP), Rää Vuoniemi 24.10. 128 m, 27.10. 292 m (JaV, ANy), 28.10. Out Vekarusniemi 500 p (LV), 29.10. Kes Pellavasniemi 600 p (PH), 1.11. Rää Pieni-Onkamo 550 p (HKa), Kes Ylä-Kousa 550 p (PH), Rää Suuri-Onkamo 9.11. n. 2100 p, 12.11. n. 2500 p (JaV), 18.11. Out Vekarusniemi 1100 p (LV), 19.11. Kit Suoparsaari 1500 p (KA), Rää Suuri-Onkamo 20.11. 2000 p ja 1.12. 1000 p (JaV). Syksyn yhteismäärä n.

Silkkiuikku on joskus myöhäinen muuttaja. © Roni Väisänen

10 000. Muuttavia ilmoitettiin 774. Syksyn viimeinen isokoskelo 11.12. Lie kaarisillan sula 1 k p (PT, AK).

Uikut

Silkkiuikku *Podiceps cristatus*

2004: Havaintosarjat Kit Kiteenjärvi-Päätye-Hyypii: 19.9. 37 p, 25.9. 32 p, 2.10. 86 p, 9.10. 113 p, 16.10. 25 p ja 24.10. 28 p (PH) sekä Rää Onkamo-järvet: 17.9. 33 p (JaV), 23.9. 22 p (HKa, HPö), 27.9. 28 p, 1.10. 30 p (JaV) ja 6.10. 120 p (HKa, HPö). Muualta parhaat vaatimattomat kerääntymät: 23.9. Toh Tohmarjärvi 14 p (HKa, HPö) ja 24.10. Kit Ätäskö 15 p (PH). Syksyn viimeinen 27.11. Lie Lieksanjoki 1 p (OH).

2005: Suurimmat kerääntymät: 23.9. Rää Onkamo-järvet 60 p (JaV, HKa), 24.9. Kit Potoskanlahti 50 p (TE), 30.9. Kit Kiteenjärvi 65 p (KJä), 8.10. Kit Hyypii-Kiteenjärvi-Päätyeenlahti 53 p (PH), 13.10. Kit Kiteenjärvi 50 p (MH) ja melko myöhäinen kertymä 12.11. Rää Suuri-Onkamo 45

p (JaV). Silkkiuikkuja viivytelti useita joulukuulle, viimeiset 11.12. Rää Vuoniemi 1 p (JaV) ja 12.12. Kon Häikäniemi 1 p (KJä, PZ, ANy).

Härkälintu *Podiceps griseigena*

2004: Kerääntymät: 19. ja 25.9. Kes Ruokkee 3 p (PH) ja 18.10. Rää Vuoniemi 3 m/p (JoK, JKö, JaV). Viimeinen 19.11. Rää Vuoniemi 1 p (JaV).

2005: Kertymänä 17.9. Kit Kiteenjärvi 4 p (PH). Viimeiset 12.11. Rää Suuri-Onkamo 1 juv p (JaV) sekä ennätysmyöhäinen 27.11. Kes Ruokkee 1 p (PH).

Mustakurkku-uikku *Podiceps auritus*

2004: Myöhäisimmät: 1.10. Rää Pieni-Onkamo 1 p (JaV) ja 23.–29.10. Kon Häikäniemi 1 p (KKä, PZ, TZ, LV ym.).

2005: Viimeiset 11.9. Kon Häikäniemi 1 tp p (KV) ja 23.9. Rää Pieni-Onkamo 1 p (JaV, HKa).

Kaulushaikara ja rantakanat

Kaulushaikara *Botaurus stellaris*

2004: Kaksi syyshavaintoa Out Sysmäjärveltä: 23.9. 2 p ja 24.9. 1 ä (LV).

2005: Kaikki viisi: Out Sysmäjärvi 1.9. 1 p ja 13.10. 1 p (LV) sekä Rää Haapasalmi 10.9. 1 yö, 4.10. 1 yö ja 13.10. 1 yö (MH).

Luhtakana *Rallus aquaticus*

2004: Yksi syyshavainto: viivytelyennätystä parilla päivällä parantanut 23.9. Out Sysmäjärvi 1 Ä (LV).

Ruisräikkä *Crex crex*

2004: Kesän viimeinen raksutteli 12.8. Pyh Mulon pellot Ä1 (JaV).

Liejukana *Gallinula chloropus*

Ei havaintoja katsausyksyinä.

Nokikana *Fulica atra*

2004: Enimmät: 7.8. Toh Peijonniemenlahti 37 1kv p (PH), Out Sysmäjärvi 15.8. 98 p (LV), 24.8. 20 p (HKa, HHö) ja 24.9. Kit Päätyeenlahti 30 p (HKO, AP). Viimeiset 30.10. Out Sysmäjärvi 1 p (LV) ja Kes Ylä-Kousa 1 p (PH).

2005: Kerääntymiä: 12.8. Out Sysmäjärvi a73 p (LV), 15.8. Lip Hepo-niemi 18 p (JaV), 10.9. Toh Peijonniemenlahti 50 p (TE) ja 16.9. Kit Päätyeenlahti 17 p (KJä). Viimeiset viivytelyennätystä parantaneet Out Sysmäjärvellä 23.11. 3 p (LV) ja 25.11. 1 p (HHö, VMS).

Kahlaajat

Pikkutylli *Charadrius dubius*

2004: Enimmillään Joe Ukonlahdella 8.8. 8 p (UP). Viimeinen 18.9. Out Vuonos 1 p (HM).

2005: Viimeinen 21.9. Out Vuonos 1 p (LV).

Kapustarinta *Pluvialis apricaria*

2004: Ensimmäisiä heinäkuun lopulla. Enimmät summaukset: 24.8. Out Sätös 27 m (HKa, HHö), 19.9. Kit Kyyrönniemi 52 SW (PRa, RSi), 25.9. Lie Pielinen Haarapahtaat a35 m (PT), 26.9. Kit Kyyrönniemi 50 m (MH, PRa, RSi), 28.9. Rää Oravilahti a35 m (MH) ja 29.9. Vär Niirala a43 p (HKa, HPö). Suurimmat *Pluvialis* sp. määrät: 19.9. Kes Suurikylänlahti a60 S, 26.9. Kes Sarvisalo 51 SW (PH) ja Kit Hatunvaara 55 m (TE, KJä ym.). Viimeinen kapustarinta 10.10. Kit Kyyrönniemi 1 juv SW (PRa, RSi).

2005: Pieniä määriä heinäkuun puolesta välistä lähtien. Selvä muutopiikki ennen elokuun puoliväliä: 13.8. Out Vuonos 42 m (UP) ja Toh Niirala a125 p sekä 14.8. Toh Niirala a44 p (HKi) ja Kit Puhos 115 p (KJä). Tämän jälkeen parhaana noteerauksena 10.9. Kes Sarvisalo *Pluvialis* sp. 33 m (TLu). Viimeinen 16.10. Kes Ruokkee 1 S valkoposki-hanhiparvessa (PH). Ilmeisesti sama lintu nähtiin määrityksellä *Pluvialis* sp. tai IK myös Rää Vuoniemessä ja Oravisalon Hämeennessä sekä Kit Kyyrönniemessä.

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus*

2004: Kertymiä: 11.6. Vär Uusikylä a45 p (HKO), Lie Jamali 17.7. 130

p, 30.7. 225 p (PT), 3.8. Out Alavi 178 p, 7.8. Out Vuonos 135 p (LV) ja 12.8. Pyh Mulon pellot n150 p (JaV). Syksyn viimeiset 9.10. Lip Lehmonniemi a20 p (VJ).

2005: Syysmuuton parhaana kertymänä jo toukokuulta 28.5. Toh Uusikylä a210 p (PH). Muita kesäisiä kertymiä: 7.6. Toh Uusikylä a150 p pesivien lisäksi (KLi), 11.6. Lie Niitty-Jamali 95 p (MKe) sekä elokuun parhaina kertyminä 2.8. Out Vuonos 60 p (LV) ja 18.8. Lie Kaupunginniemi 37 p (PT). Syys-lokakuulla havaittiin lähinnä yksittäisiä hyppiä. Viimeinen päivällä viivytelyennätystä parantanut 3.–5.11. Toh Niirala 1 p (Jussi Raerinne, HKi).

Suokukko *Philomachus pugnax*

2004: Syksyn ensimmäisiä 30.6. Out Vuonos 8 k p (HKO). Pieniä määriä tasaisesti elokuun lopulle asti, jolloin syksyn suurimmat kerääntymät: 27.8. Toh Valkeasu 62 p (HKa, HHö), 29.8. Kit Puhos a33 p (PH), 31.8. Pol Ruvaslahti a60 p (JaL, JLa, RV) ja 6.9. Out Vuonos 36 p (LV). Syksyn viimeinen 9.10. Lip Lehmonniemi 1 (VJ).

2005: Syysmuuttajia kesäkuun puolivälistä lähtien. Enimmät: 22.7. Out Vuonos 7 m (OH), 19.8. Kit Kyyrönniemi a8 m (MH), 20.8. Kit Puhos 18 p (HKa, AL), 26.8. Out Suvisranta 13 m (LV) ja 27.8. Kit Puhos 11 p (KJä). Viimeiset 13.9. Rää Oravilahti 2 p (JaV).

Jänkäkurppa *Lymnocyptes minimus*

2004: Kaikki havaitut: 23.9. Joe Ukonlahti 1 p (UP), 26.9. Joe Nollakka Suisto 1 p (AL, HHö), 10.10. Joe Ukonlahti 1 p (AP) ja 18.10. Lip Ahonkylä 1 p (LV).

2005: Kaikki: Kon Kulho 27.9. 1 p/m ja 17.10. 1p/m (RV) sekä 1.10. Lip Mattisenlahti 2 p (VJ, M. Koljonen).

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago*

2004: Enimmät: 1.8. Joe Ukonlahti 19 p/m (JLa, RV), 8.8. Joe Noljaakka 10 p/m (UP), 21.8. Toh Keltasuo a27 p (HKa), 28.8. Lie Jamali 14 p (PT) ja 1.9. Vär Hopeakallio 16 p/S (PZ). Viimeiset 14.10. Pyh Mulon pelot 3 p (JaV) ja 18.10. Lip Ahonkylä 4 p (LV).

2005: Kerääntymiä: Joe Noljaakka Suisto 2.8. n. 15 m + p (JaV, ANy, UP) ja 31.8. n. 10 p (AL, PL, RV, HHö) sekä Joe Linnunlahti ravirata 3.8. 5 p (PZ) ja 12.8. 5 p (UP). Viimeinen 21.10. Kit Päätyeenlahti 21.10. 1 p (KJä).

Lehtokurppa *Scolopax rusticola*

2004: Niukasti ilmoituksia. 7.10. Rää Asikko 3 p ja 9.10. Kit Kyyrönniemi 4 p (PRa, RSi). Viimeiset 30.10. Joe Höylas 1 r (MHu, RV, PZ) ja 1.11. Pol Horsmanaho 1 p (JaL).

2005: Viimeinen 25.10. Juu kk Rostuvi 1 siipivammainen (Aila Lehtoranta, HL).

Pikkukuovi *Numenius phaeopus*

2004: Yli 10 linnun havainnot: 18.7. Lie Patvinsuo 21 p/SW, 21.7. Lie Kevätmiemi 12 p (PT), 24.7. Kon Pitkäranta a18 kiert/p (ANy), 1.8. Out Vuonos 14(3a) m (JLa, RV) ja 7.8. Out Sätös 11 p (LV). Viimeiset 19.8. Lie/Ilo Patvinsuo ä1 + ä1 + a2 p (VMS).

2005: Ainoa isompi kerääntymä 1.8. Lie Patvinsuo 13(3a) p (MKe).

Viimeinen 21.8. Kon Pitkäranta 1 ä (KV).

Kuovi *Numenius arquata*

2004: Suurimpia määriä: 14.6. Toh Saario a19 p (HKa), 19.6. Kit Puhos a30 p (PH), Pol Ruvaslahti a26 p (JaL), 6.7. Lie Riikolanlampi 90(2a) m, Lie keskusurheilukenttä 17 m (RK) ja 30.7. Out Vuonos 18 p (LV). Syksyn viimeinen 2.9. Kon Herajärvi 1 S (KV).

2005: Eteläisiin suuntiin matkaavia kuoveja kesäkuun puolesta välistä lähtien. Enimpiä: 16.6. Kit Puhos a20 p (KJä), 19.6. Eno Rahkeenvesi a16 p/m (SL) ja 22.7. Lip Ahonkylä 15 p (PZ). Viimeinen 21.9. Lip Siikakoski 1 p (LV).

Mustaviklo *Tringa erythropus*

2004: Yhteensä n. 25 yksilöä. Havainnot pääosin heinäkuun viimeisen ja elokuun ensimmäisen viikon aikana. Huippuna 2.8. Out Vuonos 4 p (LV). Viimeinen 28.8. Joe Ukonlahti 1 p/m (UP).

2005: Kesäkuun puolivälin ja elokuun puolivälin aikana havaintoja n. 33 yksilöstä. Enemmän kuin kaksi havaittiin 14.6. Toh Peijonniemi-lahti 4 p (TE) ja 27.7. Out Vuonos 3 p (LV). Viimeinen 27.8. Kon Jakokoski 2 yö (MKv).

Valkoviklo *Tringa nebularia*

2004: Kertymiä: 27.6. Lie Kevätmiemi 7 p/m (PT), 12.7. Eno Sarvinki 12 p (HKa, OK), 30.7. Juu Vuokko Lehtoniemi 9 p (HL) ja 6.8. Out Vuonos 23 p/m (RV). Viimeinen 1.9. Joe Kontiosuo 1 p (HM).

2005: Havaintosarja Out Vuonoksesta muutonkulkua kuvaamaan:

17.6. 2 p, 8.7. 6 p, 15.7. 13 p, 16.7. 8p, 17.7. 5–8 p, 19.7. 6 p, 21.7. a11 m, 22.7. 36 m 2 p, 23.7. 1p, 30.7. 10 p, 10.8. 1 p, 15.8. 1 p (LV ym.). Muualta parhaana noteerauksena 7.8. Kit Puhoksen pelot 15 p (PRa, RSi). Viimeinen 15.8. Out Vuonos 1 p (KJä).

Punajalkaviklo *Tringa totanus*

2004: Kaikki: Joe Ukonlahti 29.–30.7. 1 kv p (RV, JLa), 31.7. 1 ad p (RV) ja 1.8. 1 p (UP, KLe, AN).

2005: Kaksi syksyistä: 29.7. Lie Pankakoski 1 m (PT) ja 28.8. Lip Ahonkylä 1 p (OH, LV).

Metsäviklo *Tringa ochropus*

2004: Muuton kulkua Out Jokipohjassa: 13.7. 5 p, 16.7. 24 p, 17.7. 20 p ja 18.7. 11 p (LV). Muualla paras summaus 30.7. Lie Jamali 6 p (PT). Viimeiset ennätysmyöhäisiä: 15.10. Joe Kontiosuo 1 p (HKa), 16.10. Out Sysmäjärvi 1 p (LV) ja 19.10. Joe Noljaakka 1 ä m (HKa).

2005: Enimpiä: 15.7. Out Vuonos 8 p, 16.7. Out Jokipohja 10 p (LV) ja 22.7. Out Vuonos 18 m (OH). Viimeinen 23.8. Toh Valkeasuo 1 p/m (JaV).

Liro *Tringa glareola*

2004: Muuton aloitus kesäkuun puolivälin jälkeen ja huippu heinäkuun alussa 6.7. Joe Noljaakka Suisto 250 S (ANy). Muut muuttoilmoitukset jäivät alle 20 yksilöön. Elokuun alussa paikallisten huiput: 1.8. Pol Nisjärvi 25 p (JaL) ja Lie Jamali 41 p (PT). Viimeinen 3.9. Toh Valkeasuo 1 p (HKa).

2005: Enimmät: 4.7. Out Sysmäjärvi a80 p/m (HKO), 13.7. Joe Noljaakka

Taulukko 4. Myöhäisimmät havaintopäivämäärät syksyllä 2004. Päivämäärän jälkeen havainnoijat, T = talvehtijoita (joista ei eroteltavissa viimeisiä syysmuuttajia), ? = kauden viimeisistä ei ilmoituksia, – = lajia ei havaittu syyskaudella.								
Pikkujoutsen	30.10.	JVe	Pikkutylli	18.9.	HM	Peukaloinen	24.10.	PH
Laulujoutsen	25.12.	M. Vornanen/HKi	Tylli	26.9.	monet	Rautiainen	10.10.	UP
Metsähanhi	17.10.	PH	Kapustarinta	10.10.	PRa, RSi	Punarinta	17.10.	PH, MHu, JKö ym.
Tundranhanhi	9.10.	PH, TI	Tundrakurmitsa	8.10.	AP	Satakieli	5.8.	MKv
Kanadanhanhi	20.11.	AP	Töyhtöhyppä	9.10.	VJ	Sinirinta	6.10.	JaL
Valkoposkihanhi	17.10.	HKi	Isosirri	26.9.	HHö, AL, KN	Leppälintu	10.10.	AP
Sepelhanhi	19.10.	HHö	Pulmussirri	19.9.	PRa, RSi, HKa, TT	Leppälintulaji	30.10.	PT
Haapana	26.12.	OH	Pikkusirri	26.9.	HKo	Pensastasku	26.9.	HHö, AL, JLa ym.
Tavi	3.12.	HL	Lapinsirri	30.8.	HKa	Kivitasku	6.10.	HKa, HPö
Sinisorsa	T		Kuovisirri	27.9.	HKa	Mustarastas	T	
Heinätavi	27.8.	HKa, HHö	Suosirri	3.10.	PH, PRa ym.	Räkättirastas	T	
Lapasorsa	31.10.	PH	Jänkäsirriäinen	–		Laulurastas	16.10.	PH
Jouhisorsa	18.10.	JoK, JKö, JaV	Suokukko	9.10.	VJ	Punakylkirastas	17.11.	HKa, HPö
Punasotka	24.10.	PH	Jänkäkurppa	18.10.	LV	Kulorastas	28.10.	HKa, OH
Tukkasotka	11.11.	HKa	Taivaanvuohi	18.10.	LV	Pensassirkkalintu	10.8.	MKv
Lapasotka	31.10.	KV	Lehtokurppa	1.11.	JaL	Viitasirkkalintu	?	
Alli	21.11.	HKa	Punakuiri	19.9.	LV	Ruokokerttunen	12.9.	JMa
Mustalintu	25.11.	LV	Pikkukuovi	19.8.	VMS	Rytikerttunen	7.8.	LV, OH
Pilkkasiipi	14.12.	ANy	Kuovi	2.9.	KV	Luhtakerttunen	7.8.	PH
Telkkä	T		Mustaviklo	28.8.	UP	Viitakerttunen	7.8.	HKo, MHu, PH ym.
Uivelo	T		Punajalkaviklo	1.8.	UP, KLe, AN	Rastaskerttunen	–	
Tukkakoskelo	18.11.	AL	Valkoviklo	1.9.	HM	Kultarinta	?	
Isokoskelo	26.12.	OH	Metsäviklo	19.10.	HKa	Mustapäakerntu	3.11.	HKa
Kaakkuri	17.11.	HKa, HPö	Liro	3.9.	HKa	Lehtokerttu	19.9.	MHu, JLa, JaL
Kuikka	16.11.	HKa	Rantasipi	8.10.	PH	Hernekerttu	24.9.	LV
Silkkiiukku	27.11.	OH	Karikukko	19.9.	PRa, RSi	Pensaskerttu	23.9.	HKa, HPö
Härkälintu	19.11.	JaV	Vesipääsky	24.8.	HKa, HHö	Idänuunilintu	3.8.	MH
Mustakurku-uikku	29.10.	LV	Merikihu	8.10.	JaV, LV ym.	Lapinuunilintu	–	
Merimetso	15.11.	T. Timonen /HL	Pikkulokki	25.9.	HKi, AJ	Sirtittäjä	21.8.	MHu, JLa
Kaulushaikara	24.9.	LV	Naurulokki	7.11.	MH	Tiltalti	29.10.	HKa
Mehiläishaukka	22.9.	PZ	Kalalokki	21.11.	HKa	Pajulintu	12.10.	HPö
Merikotka	20.11.	AAi, Osa	Selkälokki	30.10.	VT	Harmaasiippo	27.9.	HKo
Ruskosuohaukka	26.9.	PH	Harmaalokki	2.12.	JaV	Kirjosieppo	31.8.	UP
Sinisuohaukka	17.10.	HPö	Merilokki	16.11.	AL, UP, JMa	Kuhankeitäjä	19.8.	JKo
Kanahaukka	T		Kalatiira	1.9.	PZ	Pikkulepinkäinen	23.9.	OH
Varpushaukka	T		Lapintiira	25.9.	PH	Isolepinkäinen	T	
Hiirihaukka	9.10.	PT, AL, JLa, KN ym.	Kala-/lapintiira	2.10.	PH	Mustavaris	–	
Piekana	2.11.	HPö	Sepelkyhky	16.10.	LV, JKö ym.	Kottarainen	13.11.	TMa
Mehiläis-/hiirihaukka	13.11.	JaL	Käki	8.9.	MH	Peippo	T	
Maakotka	5.11.	A. Horttanainen/AK	Sarvipöllö	11.9.	JaV	Järripeippo	4.12.	HKa, KN ym.
Kalasaäski	9.10.	PRa, RSi	Suopöllö	19.10.	JKö, JoK ym.	Tikli	T	
Tuulihaukka	27.10.	LV	Kehraaja	2.9.	VMS	Vihervarpunen	T	
Ampuhaukka	29.11.	AP	Tervapääsky	25.9.	JMa	Hemppe	21.10.	JLa, RV
Nuolihaukka	3.10.	PH, HPö, TT ym.	Käenpiika	22.8.	HKa	Punavarpunen	9.9.	JaV
Muuttohaukka	9.10.	AP, AL, JLa ym.	Kiuru	6.10.	HKa, HPö	Nokkavarpunen	T	
Muutto-/tunturihaukka	15.10.	OH	Törmäpääsky	12.9.	PH	Lapinsirkku	26.9.	PH
Luhtakana	23.9.	LV	Haarapääsky	1.10.	PT, JaV, LV	Pulmunen	13.11.	AL
Luhtahuitti	?		Räystäspääsky	10.9.	HHö, HKa	Peltosirkku	?	
Ruisräikkä	12.8.	JaV	Metsäkivinen	3.10.	PH, HPö, TT ym.	Pohjansirkku	16.9.	PT
Liejukana	–		Niittykirvinen	24.10.	PZ, PH	Pohjan-/pikku-/kultasirkku	25.9.	PZ
Nokikana	30.10.	LV, PH	Lapinkirvinen	22.9.	HHö	Pajusirkku	11.11.	HKa
Kurki	11.12.	V.-M. Kutikka, K. Koskela	Keltavästäräkki	1.10.	HKo			
Meriharakka	22.9.	JaV, HKa	Västäräkki	13.11.	PH			

jakka Suisto 60 S (ANy), 31.7. Kon Pitkäranta 42 p + m (ANy, HM),

1.8. Rää Vuoniemi 43 m (JaV) ja 2.8. Joe Noljaikka Suisto 89 m + p

(JaV, ANy, UP). Viimeinen 31.8. 1 ä m (HM).

Rantasipi *Actitis hypoleucos*

2004: Viimeiset 4.9. Kit Vanha Puhos 1 p (JaV) ja 8.10. Kes Ruokkee 1 S (PH).

2005: Kerääntymä: 22.7. Out Vuonos 10 p (LV). Viimeiset 8.10. Kit Hatunvaara 1 yöm 22:30 (PH) ja 18.10. Kit Kyyrönniemi 1 p (PRa, RSi).

Lokit ja tiirat

Pikkulokki *Larus minutus*

2004: Havaintosarja Eno Koidanlamelta: 12.7. 80 ad p, 7.8. 25 1kv p, 15.8. 9 1kv p, 22.8. 3 1kv p ja 28.8. 1 1kv p (SL). Syksyn viimeinen 25.9. Rää Vuoniemi 1 1kv S (HKi, AJ).

2005: Muuttoa: 16.7. Rää Vuoniemi 20 m (JaV), 18.7. Kit Kyyrönniemi a13 ad 3 juv SW (PRa, RSi), Lie Pankakoski 23.7. 26 m ja 25.7. 17 m (PT). Viimeiset Kes Sarvisalo 27.8. a12 juv p ja 28.8. a10 juv p (TLu).

Naurulokki *Larus ridibundus*

2004: Kertymä 30.7. Joe Ukonlahti 200 p (JVe). Tämän jälkeen ei yli 18 yksilön havaintoja. Viimeinen 7.11. Kit Kiteenjärvi 1 p (MH).

2005: Muuttohavaintoja heinäkuussa poistuvasta naurulokista: 16.7. Rää Vuoniemi 40 m (JaV), 21.7. Rää Haapasalmi 400 m/kiert 'suurin osa matkalla SW' (MH, KJä), Lie Pankakoski 25.7. 25 m, 26.7. 23 m ja 28.7. Rää Haapasalmi 100 SW (MH). Viimeinen 22.10. Joe Sihtala 1 p (HPö).

Kalalokki *Larus canus*

2004: Suurimmat määrät: 20.9. Pyh Mulon pelot 80 p (JaV), 25.9. Lie

Pielinen Haarapahtaat 70 m (PT), 14.10. Rää Vuoniemi 92 SW (JoK, JKö, Matti Sulko) ja 16.10. Lip Siikakoski 100 p (VJ). Viimeiset 21.11. Rää Vuoniemi 2 kiert (HKa).

2005: Kertymä: Kit Puhos 14.8. 110 p (KJä), 9.9. 80 p (PH), 15.9. Lie Riikolanlampi 94 p (RK), 9.10. Lip Siikakosken pelot 100 p (HM), syksyn paras muutto 15.10. Kit Kyyrönniemi 57 m (PRa, RSi, MH) ja 3.11. Lie Vuonilahti 200 p (HKA). Kalalokkeja viivytelti yleisesti joulukuun puolelle, viimeinen ennätysmyöhäinen 15.12. Kon Häikäniemi 1 p (OH).

Selkälokki *Larus fuscus*

2004: Loppukesältä hieno kertymä: 30.7. Joe Kontiosuo 50 ad p (PZ). Syksyisemmät huiput: 5.9. Kes Ruokkee 14 ad 2 1kv p, 26.9. Kes Hummonsella n. 10 p (PH) ja Rää Vuoniemi 5 m (JaV). Syksyn viimeiset Joe Kontiosuolla 23.10. 1 1kv p ja mahdollisesti sama ennätysmyöhäinen 30.10. 1 1kv p (VT).

2005: Enimmät: Kit Kyyrönniemi 7.8. 10 ad 5 juv p + 3 ad 1 juv SW, 21.8. 9 ad 1 juv SW (PRa, RSi) ja 1.9. Rää Vuoniemi 6 m (JaV). Viimeinen 22.10. Juu Paalasmaa 1 1kv p (HKA).

Harmaalokki *Larus argentatus*

2004: Suurimpia paikallissummia Joensuusta: 16.9. Ukonlahti n. 1000 p (UP), 20.9. Linnunlahti n. 1000 p (VMS, TA), 22.10. Kontiosuo 500 p (PZ), 31.10. Ukonlahti n. 800 p (AL, JyL), 3.11. Ilosaari 870 p (JMa), 7.11. Ukonlahti 700 p (HM), 9.11. Ukonlahti 750 p (PZ, AP, EV) ja 14.11. Ilosaari n. 600 p (JMa). Ainut suurempi määrä Joensuun ulkopuolelta 5.9. Rää Vuoniemi 1000 p troolin perässä (MH ym.). Viimeiset harmaalokit lähtivät niukasti joulukuun

puolella 2.12. Joe Ilosaari 3 p (JaV).

2005: Joensuun summia: 10.10. Kontiosuo n. 2000 p (HKO), 27.10. Kontiosuo n. 1300 p (RJ), Kuhasalo n. 1000 p (HKA), 31.10. keskusta Pielisjoki n. 750 ad n. 50 subad n. 300 juv (HKO), 8.11. keskusta Pielisjoki 300 p (PZ), 18.11. Kontiosuo n. 700 kiert (HKO), 3.12. Kontiosuo n. 250 kiert (HKO, PP, VT). Muualta enimpänä 26.8. Kit Sopen suon kp. 150 p (KJä) ja 8.10. Kit Hyypii-Kiteenjärvi-Päätyeenlahti 142 p (PH). Tänä syksynä muuttosummiakin: 15.10. Rää Vuoniemi väh. 200 S ja Kit Kyyrönniemi 121 m (PRa, RSi, HKA). Viimeiset Rää Vuoniemestä 11.12. 2 m (JaV) ja 12.12. 1 ad 1 kv SW (PZ).

Kalatiira *Sterna hirundo*

2004: Muutama muuttohavainto elokuun lopulta: 23.8. Lie Pielinen Haarapahtaat 32 m (PT), 27.8. Rää Vuoniemi 5 m (HKA, HHö) ja 28.8. Kii Keskijärvi 8 yöm (HPö). Suurimmat paikalliskertymät heinäkuun lopulla 30.7. Joe Ukonlahti 60 p (JVe), 31.7. Eno Ahveninen 60 p (HKA). Viimeiset 1.9. Rää Vuoniemi 1 ad p (PZ) ja ennätysmyöhäinen kala-/lapintiira 2.10. Kes Sarvisalo 1 1kv W (PH).

2005: Muutonkulkua: 16.7. Rää Vuoniemi 20 m (JaV), 28.7. Kit Kiteenjärvi 70 p (KJä), Kit Kyyrönniemi 6.8. 100 p, 7.8. kala-/lapintiira n. 80 p (PRa, RSi), 10.8. Lie Pankakoski 17 m (PT), 14.8. Rää Vuoniemi 40 m + kiert + p (JaV, LV), 28.8. Kes Sarvisalo n. 30 p (TLu). Viimeiset 23.–24.9. Rää Onkamo-järvet 2 juv p (JaV, HKA).

Kyyhkystä käkeen

Sepelkyyhky *Columba palumbus*

2004: Pientä liikehdintää jo hei-

Taulukko 5. Myöhäisimmät havaintopäivämäärät syksyllä 2005. Päivämäärän jälkeen havainnoijat, T = talvehtijoita (joista ei eroteltavissa viimeisiä syysmuuttajia), ? = kauden viimeistä ei ilmoituksia, – = lajia ei havaittu syyskaudella.

Pikkujoutsen	24.10.	HKa	Meriharakka	9.8.	JaV	Peukaloinen	3.10.	TE, AL
Laulujoutsen	20.12.	MKv	Pikkutylli	21.9.	LV	Rautiainen	14.10.	PLe
Metsähanhi	27.11.	PH	Tylli	11.10.	HKo	Punarinta	9.11.	HKa
Anser sp.	3.12.	KJä	Kapustarinta	16.10.	PH	Satakieli	?	
Tundrahanhi	18.10.	TE	Tundrakurmitsa	2.10.	LV	Sinirinta	26.9.	PT
Kanadanhanhi	6.12.	HKi, TE, KA, KJä	Töyhtöhyppä	5.11.	J. Raerinne, HKi	Leppälintu	3.10.	AL, HKa
Valkoposkianhi	14.11.	P. Mutanen	Isosirri	13.9.	KJä	Pensastasku	18.9.	UP, KJä
Sepelhanhi	19.10.	PRa, RSi	Pulmussirri	2.10.	PH	Saxicola sp.	21.9.	HKa
Haapana	27.11.	KJä	Pikkusirri	27.8.	LV	Kivitasku	21.11.	UP, AL
Tavi	26.12.	VMa	Lapinsirri	28.8.	OH	Mustarastas	T	
Sinisorsa	T		Kuovisirri	17.8.	UP, MKe	Räkätirastas	T	
Heinätavi	20.8.	VJ	Suosirri	11.10.	HKo	Laulurastas	24.10.	MKv
Lapasorsa	17.10.	TE, PRa, RSi	Jänkäsirriäinen	22.7.	OH, HKa, LV	Punakylkirastas	2.12.	HKo
Jouhisorsa	17.10.	monet	Suokukko	13.9.	JaV	Pieni Turdus	10.12.	JaL
Anas sp.	1.12.	JaV	Jänkäkurppa	17.10.	RV	Kulorastas	28.10.	AL, JyL
Punasoatka	11.12.	H. Martikainen	Taivaanvuohi	21.10.	KJä	Pensassirkkalintu	6.9.	AL, JyL
Tukkasotka	7.12.	LV, ANy, HKo	Lehtokurppa	25.10.	A. Lehtoranta, HL	Viitasirkkalintu	?	
Lapasotka	16.11.	HKo, LV	Punakuiri	2.10.	LV	Ruokokerttunen	19.9.	AL
Tukka-/lapasotka	8.12.	JaV	Pikkukuovi	21.8.	KV	Rytikerttunen	?	
Alli	8.12.	LV, OH, HKo, ANy	Kuovi	21.9.	LV	Luhtakerttunen	?	
Mustalintu	7.12.	LV, ANy	Mustaviklo	27.8.	MKv	Viitakerttunen	5.8.	MKe
Pilkkasiipi	12.12.	PZ, ANy, KJä, TE	Punajalkaviklo	28.8.	OH, LV	Rastakerttunen	–	
Telkkä	14.12.	JaV	Valkoviklo	15.8.	KJä	Kultarinta	30.8.	JVe
Uivelo	10.12.	LV	Metsäviklo	23.8.	JaV	Mustapääkerttu	T	
Tukkakoskelo	17.12.	AAi, Osa	Liro	31.8.	HM	Lehtokerttu	14.10.	PLe
Isokoskelo	11.12.	PT, AK	Rantasipi	18.10.	PRa, RSi	Hernekerttu	26.9.	AL
Kaakkuri	8.12.	LV, OH, HKo, ANy	Karikukko	–		Pensaskerttu	5.9.	HKa, HPö
Kuikka	24.12.	KM	Vesipääsky	22.7.	HKa	Idänuunilintu	15.8.	JaL
Silkkiiukku	12.12.	KJä, PZ, ANy	Kihulaji	16.11.	JaV	Lapinuunilintu	–	
Härkälintu	27.11.	PH	Merikihu	16.10.	HC	Sirittäjä	14.8.	MHu, RV
Mustakurku-uikku	23.9.	JaV, HKa	Pikkulokki	28.8.	TLu	Tiltalti	8.10.	AL, PL, JyL
Merimetso	14.12.	M. Timonen	Naurulokki	22.10.	HPö	Pajulintu	14.10.	PLe
Kaulushaikara	13.10.	MH, LV	Kalalokki	15.12.	OH	Harmaasieppo	26.9.	MH, MKv
Mehiläishaukka	16.9.	MH, KJä	Selkalokki	22.10.	HKa	Kirjosieppo	30.8.	AL, RV
Merikotka	22.12.	AP, A. Lavinen	Harmaalokki	12.12.	PZ	Kuhankeitäjä	14.8.	MH
Ruskoauhaukka	4.10.	KJä, TE	Merilokki	18.11.	PL	Pikkulepinkäinen	9.9.	KJä
Sinisuohaukka	15.10.	HKo, AP	Kalatiira	24.9.	JaV	Isolepinkäinen	T	
Kanahaukka	T		Lapintiira	1.11.	PH, TE	Mustavaris	14.10.	KJä
Varpushaukka	T		Sepelkyyhky	23.10.	PH	Kottarainen	T	
Hiirihaukka	17.12.	LV	Käki	6.10.	PZ	Peippo	T	
Piekana	14.11.	PZ	Sarvipöllö	1.10.	TE	Järripeippo	T	
Maakotka	13.11.	TE	Suopöllö	4.9.	JaL	Tikli	25.12.	M. Timonen
Kalasääski	15.10.	PRa, RSi, HKa	Kehräätä	?		Vihervarpunen	T	
Tuulihaukka	8.10.	PT	Tervapääsky	25.9.	UP	Hemppe	29.10.	PH
Ampuhaukka	T		Käenpiika	22.8.	PRa, RSi	Punavarpunen	31.8.	JaV
Nuolihaukka	2.10.	JaV	Kiuru	17.11.	HKo	Nokkavarpunen	–	
Nuoli-/punajalkahaukka	7.10.	OH	Törmäpääsky	20.9.	JaV	Lapinsirkku	5.11.	PH
Muuttohaukka	26.10.	LV	Haarapääsky	28.9.	HKa, VT	Pulmunen	19.11.	UP
Luhtakana	?		Räystäspääsky	24.9.	OH, LV	Peltosirkku	11.9.	PH
Luhtahuitti	?		Metsäkirvinen	2.10.	PH	Pohjansirkku	20.9.	KJä, MKv
Ruisräätä	?		Niittykirvinen	23.10.	PZ, TZ	Pohjan-/pikku-/kultasirkku	23.9.	KJä
Liejukana	–		Lapinkirvinen	24.9.	PH	Pajusirkku	25.10.	HKa
Nokikana	25.11.	HHö, VMS	Keltävästäräkki	1.10.	HHö			
Kurki	5.11.	AK, EL	Västäräkki	10.12.	HKo, PR, LV			

näkuussa, mm. 3.7. Rää Vuoniemi
8 SE + 1 NW (PZ) ja 18.7. Kit

Kyyrönniemi 24 NW (PRa, RSi).
Syksyn suurimmat paikalliskerty-

mät 31.8. Pyh Niitylahti a400 p
(PZ) ja 22.9. Rää Vuoniemi a450

p/kiert niemen tyvellä (JaV, HKa). Syksyn aikana havaittiin hyvää muuttoa: 23.9. Rää Vuoniemi 714 m (PZ, LV, HPö, HKa, JaV) sekä selvä päämuuttopäivä 26.9. Lie Pielinen Haarapahtaat 305 m (PT), Rää Vuoniemi 765 m (JaV), Kit Asikko 620 S (MH), Kit Kyyrönniemi 1657 SW (MH, PRa, RSi), Kit Hatunvaara 1000 m (TE, KJä, MH, TVu ym.), Kes Ruokkee 755 SE, Kes Suurikylänlahti 710 SE ja Kes Sarvisalo 750 S (PH) sekä 29.9. Kit Hatunvaara 750 m (TVu, MH). Syksyn viimeiset 16.10. Lip Siikakosken pellot 1 p (LV) ja Rää Vuoniemi 1 kv NW (JoK, JKö, Matti Sulko ym.).

2005: Paikalliskertymiä: 13.9. Rää Oravilahti 300 p (JaV), 15.9. Kit Puhos a400 p (MH), 16.9. Pyh Pärnä a300 p (JaV) ja 17.9. Toh Nikuvaara 300 p (TE). Hyvää muuttoa: 20.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 400 m (MH), 22.9. Rää Vuoniemi 1290 S 06:10–11:05 (JaV, HKa), 26.9. Rää Haapasalmi 600 m ja 27.9. Kit Asikko 500 m (MH). Viimeiset 23.10. Kit Puhos 2 p (PH).

Suopöllö *Asio flammeus*

2004: Ainoa ilmoitus: 19.10. Rää Vuoniemi 1 S Pyhäselän yli (JoK, JKö, JaV, LV, PZ ym.).

2005: Ainoa: 4.9. Pol Kinahmo 1 p (JaL).

Käki *Cuculus canorus*

2004: Viimeiset: 2.9. Toh Valkeasuo 1 p (JLa, TPi, RV) ja 8.9. Kes Aitto-lahti 1 SE (MH).

2005: Viimeiset: 26.9. Lie Rito-vaara 1 kv p (OH) ja ennätysmyöhäinen 6.10. Lip Härkinvaara 1 p (PZ).

Kehrääjistä käenpiikaan

Kehrääjä *Caprimulgus europaeus*

2004: 2004: Kolme syyshavaintoa: 6.8. Rää kk 1 kuollut (VMa), Kon Jakokoski 11.8. 1 Ä (MKv) ja 2.9. 1 p (VMS).

Tervapääsky *Apus apus*

2004: Suurimmat kertymät: 13.8. Joe Noljaakka Suisto n200 p (UP) ja 21.8. Pyh Mulon pellot n100 m + p (JaV). Viimeiset 25.9. Joe keskusta a2 p (JMa).

2005: Ainoa parempi keräntymä 21.7. Kit Päätyeenlahti 150 p (KJä). Muuttosarjaa Lie Pankakoskelta: 23.7. 22 m, 24.7. 55 m, 25.7. 119 m, 26.7. 30 m, 31.7. 6 m ja 12.8. 1 m (PT). Viimeinen 25.9. Joe Noljaakka 1 kiert (UP).

Käenpiika *Jynx torquilla*

2004: Elokuiset: 1.8. Rää Oravilahti 1 juv kuollut (MMA), 16.8. Out Sysmäjärvi 1 p ja 22.8. Eno Hiltulanvaara 1 p (HKa).

2005: Viimeinen 22.8. Kit Kyyrönniemi 1 p (PRa, RSi).

Varpuslinnut

Kiuru *Alauda arvensis*

2004: Yli 10 yksilön ilmoitukset: 20.9. Toh Valkeasuo 30 p (HKa, HPö), 25.9. Pyh Reijolan pellot 15 p (JaV) ja 28.9. Toh Valkeasuo 15 p (HKa). Viimeinen 6.10. Toh Valkeasuo 1 p (HKa, HPö).

2005: Ainoat yli viiden yksilön ilmoitukset: 23.9. Toh Värttilä 9 p (HKO, AP, TT) ja 24.9. Lip Ahonkylä 18 p (LV, OH). Viimeinen 17.11. Kon Kulho 1 p (HKO).

Törmöpääsky *Riparia riparia*

2004: Ainoat ilmoitettut: 1.9. Rää Vuoniemi a2 SE (PZ) ja 12.9. Kes Mäntyniemi 1 p (PH).

2005: Parhaina muuttonoteerauksina 24.7. Lie Pankakoski 3 m (PT) ja 28.8. Kes Sarvisalo a5 S (TLu). Viimeinen myöhästelyennätystä parantanut 20.9. Rää Vuoniemi 1 SE (JaV).

Haarapääsky *Hirundo rustica*

2004: Suurimmat keräntymät: 6.8. Lip Kaatamo 200 p (HL), 22.8. Pol Martonvaara 200 p (JaL), 28.8. Lip Hepolahti 130 p (HM) ja 15.9. Rää Sangenlahti 150 p (sis. HDR) (MH). Määrityksellä HDR pari keräntymää: 13.8. Pyh Reijola 200 p (JaV) ja 18.8. Pyh Mulo 300 p (HKa). Syksyn parasta muuttoa edustaa 22.9. Rää Vuoniemi 18 m (JaV, HKa, LV, ANy). Syksyn viimeiset haarapääskyt havaittiin 1.10. Lie Kotolassa 3 p (PT) ja Rää Vuoniemessä 10 m (JaV, LV).

2005: Suurimmat kertymät: 11.8. Toh Valkeasuo 400 p (HKa, JaV), 14.8. Kit Puhos 150 p (KJä), 23.8. Kit Kyyrönniemi a300 p (PRa, RSi) ja 4.9. Kit Puhos 150 p (MH, PRa, RSi). Haara-/räystäspääsky kertyminä 3.8. Toh Nikuvaara 250 p (TE), 23.8. Eno Sarvinki 200 p (HKa) ja 27.8. Kit Potoskanlahti 300 p (KJä) sekä HDR 16.8. Pyh Mulon pellot 400 p (JaV) ja 19.8. Kit Kyyrönniemi 300 p 50 m (MH). Parhaina muuttosummauksina 4.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi a30 m (MH), 20.9. Rää Vuoniemi 19 m (JaV) ja 21.9. Out Vuonos 17 m (LV). Viimeinen 28.9. Rää Vuoniemi 1 SE (HKa, VT).

Räystäspääsky *Delichon urbica*

2004: Suurin kertymä 17.8. Rää Ora-
vilahti 300 p (HKa). Viimeinen 10.9.
Toh Valkeasuo 1 p (HHö, HKa).

2005: Parhaina kertyminä 22.7. Kit
Kunonniemi 120 p (KJä) ja 1.8. Toh
Nikuvaara 40 p (TE) sekä muutto
12.8. Lie Pankakoski 23 m (PT).
Viimeinen 24.9. Out Jokipohja 1 p
(OH, LV).

Metsäkirvinen *Anthus trivialis*

2004: Ensimmäisiä liikkujia 18.7.
Kit Kyyrönniemi 6 NW (PRa, RSi).
Parhaimmat summat: 3.8. Kit Kyy-
rönniemi 102 m (KKä), 19.8. Rää
Haapasalmi 50m ”voimakasta muut-
toa koko aamupäivän ajan, todell-
inen luku sadoissa” (MH) ja 23.8.
Eno Hiltulanvaara 45 m (HKa).
Ainut paikalliskertymä 31.8. Toh
Valkeasuo+Holmansuo 30 p (HKa).
Viimeinen 3.10. Kit Hatunvaara 1 S
(PH, HPö ym.).

2005: Muutonseurantaa Lie Panka-
koskella 1.8.–19.9. 26 päivänä yht.
347 m, parhaina päivinä 10.8. 38
m ja 19.8. 52 m (PT). Muualta par-
haina summauksina 25.8. Eno Saa-
renpää 35 m (HKa) ja 1.9. Joe Nol-
jakka Suisto 45 m (HHö, AL, RV).
Viimeinen 2.10. Kit Päätteenlahti 1
p (PH).

Niittykirvinen *Anthus pratensis*

2004: Huiput: 31.8. Toh Valkeasuo
+ Holmansuo 60 p (HKa), 15.9. Rää
Samppaanniemi 60 m (MH), 19.9.
Joe Ukonlahti 60 p (UP), 20.9. Toh
Valkeasuo 160 p (HKa, HPö) ja 23.9.
Kit Hatunvaara 150 m (MH). Vii-
meiset 24.10. Joe Marjala 1 p (PZ)
ja Kes Mäntyniemi 1 p (PH).

2005: Havaintosarjaa akselilta Rää
Haapasalmi–Kit Asikko: 12.9. 60 m,

16.9. 15 S 06:25–08:00, 18.9. 100
m, 20.9. 500 m 06:25–09:30 ”Arvio
päältä menneistä. Ääntä kuului
jatkuvasti ja suurimmissa parvissa
10–20 lintua”, 22.9. 630 m ”Koko
aikana ei ollut käytännössä aikaa,
jolloin ei olisi kuulunut muuttavan
niittykirvisen ääntä. Menivät yleensä
pikkuparvissa.”, 24.9. 480 m, 25.9.
170 m, 26.9. 100 m, 27.9. 110 m
ja 30.9. 100 m (MH ym.). Muualta
enimmät: 11.9. Kit Puhos 270 p,
17.9. Kes Mäntyniemi 130 p (PH)
ja 22.9. Lie Pankakoski 70 m (PT).
Viimeinen 23.10. Joe Noljaikka Suisto
1 p (PZ, TZ).

Lapinkirvinen *Anthus cervinus*

2004: Syksyn ensimmäiset kolmella
paikalla 17.8. Ainut yli kahden
linnun havainto 4.9. Kit Puhos 6 p
(PH). Yhteensä lapinkirvisiä ilmoitet-
tiin n.30 yksilöä. Viimeinen 22.9. Joe
Noljaikka Suisto 1 m (HHö).

2005: Syksyn ensimmäiset 20.8. kol-
mella paikalla. Yli kolmen yksilön
havainnot: 29.8. Toh Värtsilä kunnan

pellot 9 p (HKa, HPö), 30.8. Ilo Ila-
jansuo 7 p (HKa), 1.9. Joe Noljaikka
Suisto 4 m (HHö) ja 11.9. Kes Män-
tyniemi 6 p (PH, HKa ym.). Yhteis-
määrä n. 76 yksilöä. Viimeinen 24.9.
Kes Mäntyniemi 1 p.

Keltävästäräkki *Motacilla flava*

2004: Päämuuttokertymiä elokuun
lopulla: 21.8. Pyh Reijolan pellot 150
p (JaV), 27.8. Toh Valkeasuo 160 p
(HKa, HPö), 28.8. Lip Ahonkylä
120 p (HKa), 29.8. Kit Puhos 430 p
(PH) ja Toh Valkeasuo 100 p (HKa).
Syksyn paras muuttosummaus 2.9.
Rää Vuoniemi 25 m (JaV, HKa).
Viimeinen 1.10. Joe Kontiosuo 1 p
(HKo).

2005: Muutonseurantaa Lie Pan-
kakoskella 23.7.–11.9. 20 päivänä
yhteensä 306 m, parhaina päivinä
11.8. 22 m, 19.8. 29 m, 25.8. 37 m
ja 31.8. 34 m (PT). Muualta parhaat
summaukset: 22.8. Rää Kylmäpohja
90 p, 23.8. Toh Valkeasuo 150 p,
24.8. Pyh Mulon pellot n. 200 p
(JaV), Kit Puhos 125 p (KJä), 25.8.

Lapinkirvinen mulloksella. © Roni Väisänen

Eno Saarenpää 85 m (HKa) ja 29.8. Toh Sääperi-Niirala 90 p/m (HKa, HPö). Viimeinen 1.10. Joe Noljaikka 1 p (HHö).

Västäräkki *Motacilla alba*

2004: Enimmät: 21.8. Kit Puhos 60 p (PH), 29.8. Toh Valkeasuo 200 p (HKa) ja 12.9. Kit Puhos 60 p sekä syksyn parhaana muuttosummauksena 25.9. Kes Mäntyniemi a31 S. Syksyn viimeinen 13.11. Kit Puhos 1 p (PH).

2005: Paikallisia: 29.8. Toh Sääperi-Niirala 200 p/m (HKa, HPö), 9.9. Joe Ukonlahti a120 p (PH) ja 15.9. Kit Puhos a200 p (MH). Muuton-seurantaa Lie Pankakoski 14.8.–26.9. yht. 409 m, joista parhaina päivinä 28.8. 57 m, 3.9. 32 m ja 17.9. 31 m. Suurimmat muuttosummaukset: 18.9. Kit Asikko 60 m (MH, PRa, RSi), 20.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 50 m ja 22.9. Kit Asikko 50 m (MH). Viimeiset joulukuulta: 1.–3.12. Out kaatopaikka 1 p (LV) ja 3.–10.12. Joe Kontiosuo 1 p (Hko, PP, LV).

Koskikara *Cinclus cinclus*

2004: Syksyn ensimmäiset 24.10. Tuu Öllölä 1 (AL, JyL ym.) ja Lip Taipaleenjoki 1 p (LV). Syyskauden huiput 26.11. Lip Siikakoski 3 p (HKa) ja 27.11. Out Lähtevä 3 p (LV).

2005: Syksyn ensimmäinen 18.10. Kon Häikänniemi 1 p (RV). Niu-koissa ilmoituksissa ei yhtä lintua enempiä paikkaa kohden.

Peukaloinen *Troglodytes troglodytes*

2004: Kertymät: Rää Samppaan-niemi 12.9. 3 p ja 15.9. 2 p (MH)

Västäräkki. © Roni Väisänen

sekä 26.9. Kes Sarvisalo 2 p (PH). Viimeiset 23.10. Joe Noljaikka Suisto 1 p (PZ) ja 24.10. Kes Ylä-Kousa 1 p (PH).

2005: Viimeiset 3.10. Joe Höylas 1 r (AL) ja Toh Purtovaara 2 p (TE).

Rautiainen *Prunella modularis*

2004: Muuttohuiput: 12.9. Rää Samppaan-niemi 70 SE (MH), 22.9. Joe Marjala 20ä m + 3 p (PZ) ja 23.9. Rää Haapasalmi-Hirvolanpohja 150 m ”Tautontonta ääntä taivaalta.” (MH). Syksyn viimeinen 10.10. Joe Noljaikka 1 m (UP).

2005: Hyvä rengastussumma Joe Höylaksella 10.9. 35 r (MHu, AL, PL, JyL). Muuttosummia: 20.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 100 m 06:25–09:30, Kit Asikko 22.9. 80 m, 24.9. 30 m, 25.9. 60 m, 27.9. 45 m ja 30.9. 40 m (MH ym.). Viimeinen 14.10. Joe Noljaikka Suisto 1 p (PLe).

Punarinna *Erithacus rubecula*

2004: Rengastushuiput Joe Höylak-sella 4.9. 17 r, 11.9. 6 r, 25.9. 10 r ja 2.10. 9 r (MHu, JLa, JaL, RV ym.).

Paras kertymä 22.9. Joe Marjala 20 p (PZ). Syksyn viimeiset jo 17.10. Joe Höylas 6 r (MHu, JLa, JaL), Rää Vuoniemi 2 p (JoK, JKö, JaV) ja Kes Suurikylänlahti 1 p (PH).

2005: Rengastuksia Joe Höylaksella 23.7.–19.10. 42 päivänä yht. 214 r. Parhaina päivinä 2.9. 23 r, 26.9. 13 r ja 28.9. 17 r (AL ym.). Muualta parhaana 2.10. Joe keskusta 5 yöm 01:30–02:00 (KLi). Syksyn viimeinen 9.11. Joe Linnunlahti 1 p (HKa). Lisäksi joulukuulta Rää Oravalosta yksi talvehtiva.

Satakieli *Luscinia luscinia*

2004: Viimeinen parilla päivällä myöhästelyennätystä parantanut 5.8. Kon Jakokoski 1 ä p (MKv).

Sinirinta *Luscinia svecica*

2004: Ensimmäiset 28.8. Joe Marjala 1 p (PZ) ja Lip Ahonkylä 1 p (HKa). Enemmän kuin yksi yksilö 12.9. Joe Höylas 2 r (JMa), Kes Mäntyniemi 2 k p (PH), 20.9. Joe Kontiosuo 2 p (HM), Lie Rantakylä 22.9. 2 p ja 23.9. 6 p (OH). Syksyn viimeinen 6.10. Out Kokonvaara 1 lauloi peltoheittopajukossa (JaL).

2005: Kertymät: 16.9. Joe Pilkko maakasat 9 p (OH) ja 18.9. Toh Sääperi Noidanniemi 3 p (TE). Viimeinen 26.9. Lie Pankakoski 1 m (PT).

Leppälintu *Phoenicurus phoenicurus*

2004: Viimeinen 10.10. Joe Penttilä 1 p (AP). Lisäksi leppälintulaji 30.10. Lie Kotola 1 p (PT).

2005: Kertymä Kit Kyyrönniemi 21.8. 3 p ja 22.8. 4 p (PRa, RSi). Viimeiset 3.10. Joe Höylas 1 n r

(AL) ja Kit Kyyrönniemi 1 kv k p (HKa).

Pensastasku *Saxicola rubetra*

2004: Kertymät: 18.8. Joe Pilkon pellot 3 kv p (UP), 29.8. Kit Puhos 5 p (PH) ja 2.9. Pyh Mulo 3 p (JaV). Viimeinen 26.9. Joe Noljaikka Suisto 1 p (HHö, AL, JLa ym.).

2005: Keräntymät: Pyh Mulo 11.8. 90 p ja 30.8. 40 p (JaV) sekä Kit Puhos 14.8. ja 27.8. 20 p (KJä). Viimeiset 18.9. Joe Marjala 1 p (UP) ja Kit Puhos 1 p (KJä). Lisäksi *Saxicola* sp. 21.9. Pol Huutokoski 1 p (HKa).

Kivitasku *Oenanthe oenanthe*

2004: Yli viiden yksilön ilmoitukset: 29.8. Kit Puhos 9 p (PH), 1.9. 15 p (HKo), 4.9. 8 p, 12.9. Kes Mäntyniemi 6 p (PH), 19.9. Joe Marjala 6 p (PZ) ja 24.9. Kit Puhos 6 p (HKo, AP). Syksyn viimeinen 6.10. Toh Valkeasuo 1 p (HKa, HPö).

2005: Enimmät: 14.8. Joe Marjala 7 p (UP), Kit Puhos 14.8. 6 p, 9.9. 10 p (KJä), 11.9. 11 p (PH), 16.9. 8 p (MH, KJä) ja 18.9. 7 p (KJä). Viimeinen ennätysmyöhäinen 20.–21.11. Joe Pilkon pellot 1 n-puk/1kv p (UP, AL).

Mustarastas *Turdus merula*

2004: Enimmät: 9.9. Pyh Mulo n.10 p (JaV), 1.10. Rää Vuoniemi 12 NW (JaV, LV), 7.10. 12 p (JaV) ja 15.10. Kit Puhos 15 p (KJä, J.-P. Järvinen).

2005: Parhaat summaukset: Kit Asikko 18.9. 14 m (MH, PRa, RSi), 25.9. 11 m (MH, KJä), 27.9. 10 m/p (MH), 9.10. Kit Kyyrönniemi 15 p/kiert (MH, KJä) ja 17.10. Rää Vuoniemi 10 m (JaV).

Räkättirastas *Turdus pilaris*

2004: Muuttoliikehännän alku elokuun alussa, mm. 3.8. Rää Kivisalmi 90 NW (MH). Syksyn suurin paikalliskertymä 9.9. Rää Haapasalmi 700 p (MH). Suurimmat muuttosumat: Lie Pankakoski 20.9. 1810 m, 24.9. 1020 m, 1.10. 1020 m (PT) ja 3.10. Kit Hatunvaara 2015 WSW (PH, HPö, TT ym.).

2005: Tasaista liikehännää heinäkuulta lokakuun alkuun asti. Lokakuun toisella viikolla jonkinlainen huippu. Suurimpia määriä: 18.9. Kit Asikko 1000 m (sis. IT) (MH, PRa, RSi), 24.9. Kit Asikko 1400 N 1800 S räkätti-/punakylkirastas (MH, KJä), 8.10. Toh Nikuvaara 1000 p/m (TE), 9.10. Toh Värtsilä Uusikylä 4200 SE/kiert 12.30–13.00 (PH), 11.10. Lie Niitty-Jamali n. 2000 p (MKe), Joe Noljaikka Suisto n. 1000 W–NW (KJä), 13.10. Lie Viensuu 1660 m (PT), Rää Vuoniemi 13.10. 2170 SE (sis. *Turdus* sp.), 14.10. 4710 m 07:10–13:55 ja 20.10. 1750 m (JaV ym.).

Laulurastas *Turdus philomelos*

2004: Päämuuttoa: 24.9. Joe keskusta 30 yö 5 minuutissa 21:35–21:40, 25.9. Joe keskusta 115 yö 01:22–01:57 (KLi) ja 26.9. Joe Noljaikka 154 yö 00:00–00:30 (HHö). Viimeinen 16.10. Kes Ylä-Kousa 1 p (PH).

2005: Runsas muuttopiikki 2.–3.10. Joe keskusta 1400 yö 23:00–02:00 ”Laura muuton valtalaji, parhaalla vartin jaksolla kuului 180 ääntä” (KLi). Viimeinen 24.10. Kon Jakokoski 1 m (MKv).

Punakylkirastas *Turdus iliacus*

2004: Parhaimmat summat: 25.9. Joe keskusta 110 yö 01:22–01:57 (KLi), 26.9. Joe Noljaikka 169 yö

00:00–00:30 (HHö), 1.10. Lie Kontiovaara 220 m (PT) ja 3.10. Kit Kyyrönniemi 1062 NW (+ PT 550) (PRa, RSi). Syksyn viimeinen 17.11. Rää Vuoniemi 1 p (HKa, HPö).

2005: Enimmät: 18.9. Kit Asikko punakylkirastas/PT 800 m (MH, PRa, RSi), 1.10. Joe Keskijärvi 300 p 300 S–W (HPö) ja 2.–3.10. Joe Keskusta 800 yö 23:00–02:00 (KLi). Viimeinen punakylkirastas 2.12. Joe Mutala 1 p (HKo) ja PT 10.12. Joe Utra 1 kiert (JaL).

Kulorastas *Turdus viscivorus*

2004: Enimmät: 12.9. Rää Sampaanieni 15 NW–N (MH), 15.9. Ilo Haravasuo + ympäristö 25 p/m (HKa, HPö), 17.9. Lie Tainionvaara 20 m (PT) ja 22.9. Kit Kyyrönniemi 16 NW (MH). Viimeiset 28.10. Kit Hatunvaara ja Korkeakangas 1 p (HKa) sekä Lie Patvinsuo 1 p (OH).

2005: Suurimmat summaukset: 2.10. Kit Kyyrönniemi 15 m/kiert (PRa, RSi), 5.10. Joe Noljaikka Suisto 17 m (HHö, TE), 7.10. Lie Pankakoski 15 m (PT), 8.10. Toh Nikuvaara 20 p/m (TE) ja Kit Kyyrönniemi 15 m/kiert (MH, KJä). Viimeinen 28.10. Joe Noljaikka Suisto 1 ä (AL, JyL).

Rastas sp. *Turdus* sp.

2004: Yli tonnin havainnot: Kit Kyyrönniemi 19.9. 2114 N, 25.9. 1400 NW, 26.9. 2760 N–NW, 2.10. 1600 NW (PRa, RSi, MH, KJä).

2005: Suurimmat määrät: 20.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 10 000 m 06:25–09:30 ”punakylkiä ja räkättejä suunnilleen yhtä paljon”, 22.9. Kit Asikko 2400 m (MH), 1.10. Kit Hatunvaara 2000 m/kiert (KJä, MH, KA ym.) ja 5.10. Joe Noljaikka Suisto 2000 SW 08:45–12:30 (TE, HHö).

Pensassirkkalintu *Locustella naevia*

2004: Kesän viimeinen 10.8. Kon Jakokoski 1 Ä + isot poikaset (MKv).

2005: Viimeinen vain päivän myöhäisyyssennätyksestä jäänyt 6.9. Joe Höylas 1 r (AL, JyL).

Ruokokerttunen *Acrocephalus schoenobaenus*

2004: Rengastushuiput Joe Höylaksella 22.7. 3 r ja 7.8 6 r (MHu, JLa). Muualla paras summa 21.8. Vär Uusikylä 3 p (HKa). Viimeinen 12.9. Joe Höylas 1 r (JMa).

2005: Rengastuksia Joe Höylaksella 23.7.–19.9. 12 päivänä yht. 22 r. Parhaiten 26.7. 5 r ja 30.7. 3 r (MHu, JLa, TNU). Viimeinen 19.9. Joe Höylas 1 r (AL).

Rytikerttunen *Acrocephalus scirpaceus*

2004: Viimeinen 7.8. Out Sysmäjärvi 1 Ä (LV, OH).

Luhkerttunen *Acrocephalus palustris*

2004: Viimeinen 7.8. Kes Mäntyniemi 1 ad p (PH).

Viitakerттunen *Acrocephalus dumetorum*

2004: Kaikki elokuiset: 6.8.–7.8. Out Sysmäjärvi 1 Ä p (HKO, LV, OH), 7.8. Joe Höylas 1 r (MHu, JLa) ja Kes Mäntyniemi 1 1kv p (PH).

2005: Rengastuksia Joe Höylaksella 26.7.–31.7. yht. 4 r (MHu, JLa, RV, TNU). Elokuiset: 1.8. ja 5.8. Lie Patvinsuo 7 ”ruokittava poikue” (MKe).

Kultarinta *Hippolais icterina*

2005: Viimeinen päivän myöhäisyyssennätyksestä jäänyt 30.8. Kon Kontioniemi 1 p (JVe).

Mustapääkerttu *Sylvia atricapilla*

2004: Yhdeksän yksilöä elokuun lopun ja marraskuun alun välillä: 30.8. Joe Noljaikka Koivuvaara 1 k p, 31.8. Joe Noljaikka Koivuvaara 1 k 1 n p (UP), Pyh Mulo 1 k 2 n p (JaV), 9.9. Kii Keskijärvi 1 k p (HPö), Pyh Mulo 1 n p (JaV), 24.9. Joe Linnunlahti Botania 1 n p (UP), 27.10. Kii Keskijärvi 1 k p (HPö) ja 3.11. Toh Kostamo 1 k p (HKa).

2005: Elo-marraskuussa 10 yksilöä: Joe Höylas 6.8.–3.10. 5 r (MHu, AL ym.), 28.10.–2.11. Joe Linnunlahti yliopisto 1 k p (HH, PLe, K. Ratilainen), 29.10. Rää kk 1 k p (TMa, MMa, VMa), Lie Lampela 31.10.–7.11. 1n p ja 31.10.–13.11. 1 k p (JH) sekä 18.11. Out Hovila 1 k p (LV). Yksi talvehtimista yrittävä joulukuulta.

Lehtokerttu *Sylvia borin*

2004: Päämuuttoa: Joe Höylas 4.8. 4 r, 7.8. 13 r ja 10.8. 3 r (MHu, JLa). Viimeinen 19.9. Joe Höylas 1 r (MHu, JLa, JaL).

2005: Rengastuksia Joe Höylaksella 23.7.–18.9. 17 päivänä yht. 37. Parhaat päivät 21.8. 4 r ja 3.9. 4 r (MHu, AL, JyL ym.). Viimeinen päivällä viivytelyennätystä parantanut 14.10. Joe Noljaikka Nuottaniementie 1 p (PLe).

Hernekerttu *Sylvia curruca*

2004: Vaatimattomat huiput: Joe Höylas 21.8. ja 4.9. 4 r (MHu, JLa)

sekä 9.9. Pyh Mulo 4 p (JaV). Syksyn viimeinen 24.9. Out Sysmäjärvi 1 ä (LV).

2005: Rengastuksia Joe Höylaksella 23.7.–26.9. yht. 37, parhaina 14.8. 5 r, 21.8. 4 r, 28.8. 4 r ja 11.9. 4 r (MHu ym.). Muualta parhaana noteerauksena 29.8. Toh Säpäri-Niirala 4 p (HKa, HPö). Viimeinen 26.9. Joe Höylas 1 r (AL).

Pensaskerttu *Sylvia communis*

2004: Yli kahden yksilön havainnot: 18.8. Pyh Mulo 3 p (HKa) ja 24.8. Out Sätöskoski 5 p (HKa, HHö). Viimeiset 22.9. Joe Linnunlahti 1 p (UP) ja 23.9. Toh Akkala 1 p (HKa, HPö).

2005: Huiput: Joe Höylas 30.7. 3 r (JLa, TNU), 14.8. 2 r (MHu, RV) ja 15.8. Rää Haapasalmi 10 p (MH). Viimeinen 5.9. Toh Värtsilä kunnantaloon pellot 1 p (HKa, HPö).

Idänuunilintu *Phylloscopus trochiloides*

2004: Heinäkuun jälkimmäisellä puoliskolla havaintoja 14 laulavasta idänuunilinnusta. Osa linnuista jo varmaankin muuttomatalla. Viimeinen 3.8. Rää Kivisalmi 1 Ä (MH).

2005: Heinäkuun loppupuoliskolla 5 laulajaa sekä elokuiset 4.8. Rää Vuoniemi 1 Ä SE (JaV) ja 15.8. Lip Häyrylahti 1 Ä (JaL).

Sirittäjä *Phylloscopus sibilatrix*

2004: Viimeiset 13.8. Joe Höylas 2 r ja 21.8. samassa paikassa 1 r (MHu, JLa, RV).

2005: Syksyn paras summa ja samalla viimeiset 14.8. Joe Höylas 4 r (MHu, RV).

Tiltalti *Phylloscopus collybita*

2004: Kertymiä: 4.9. Kit Kunonniemi a10 p (PH), 9.9. Pyh Mulo 5 p (JaV), Kes Suurikylänlahti 19.9. 21 m/p ja 25.9. 6 p/m (PH). Viimeiset 28.10. Joe Penttilä 1 p (AP) ja 29.10. Kit Kunonniemi 1 m (HKa).

2005: Rengastuksia Höylaksella 1.9.–8.10. 21 päivänä yhteensä 46, parhaina päivinä 10.9. 5 r, 20.9. 4 r ja 22.9. 6 r (MHu, AL, RV ym.). Viimeinenkin samasta paikasta 8.10. 1 r (AL, PL, JyL).

Pajulintu *Phylloscopus trochilus*

2004: Joe Höylas rengastuksia välillä 17.7.–17.9. 14 päivänä yht. 212, eniten 22.7. 32 r, 7.8. 26 r, 13.8. 21 r ja 4.9. 35 r (MHu, JLa, RV, JaL). Muualta parhaana 9.9. Pyh Mulo väh.40 p (JaV). Syksyn viimeinen

12.10. Kii Keskijärvi 1 ä p (HPö).

2005: Rengastuksia Joe Höylaksella 23.7.–1.10. 37 päivänä yht. 519. Parhaiten 30.7. 48 r, 14.8. 71 r, 21.8. 53 r ja 31.8. 40 r (MHu, AL ym.). Muualta: 4.8. Rää Vuoniemi 50 m + p (JaV), 15.8. Rää Haapasalmi 100 p ja 19.8. Kit Kyyrönniemi a40 p/kiert (MH). Lisäksi epätarkemmilla määrittelyksillä 29.7. Joe Linnunlahti YKP pajulintu + *Phylloscopus* sp. 100 p (PZ) ja 17.9. Kit Kyyrönniemi *Phylloscopus* sp. 50 p/SE (PRa, RSi). Viimeinen 14.10. Joe Höylas 1 kv siipivikainen (PLe).

Harmaasieppo *Muscicapa striata*

2004: Viimeinen 27.9. Joe Eteläkatu 1p (HKo).

2005: Aikaista muuttoa: 3.7. Rää Vuoniemi 2 SE 1 NW (PZ) ja 9.7.

Kit Kyyrönniemi 2 + 1 NNW (PRa, RSi). Muuton huippuina 30.7. Joe Höylas 4 r (JLa, TNu) ja Kit Kyyrönniemi 21.8. 6 p sekä 22.8. 8 p aamulla kärjessä (PRa, RSi). Viimeiset 26.9. Kon Jakokoski 1 yö (MKv) ja Rää Haapasalmi 1 yö (MH).

Kirjosieppo *Ficedula hypoleuca*

2004: Rengastuksia Joe Höylas 22.7. 2 r, 4.8. 4 r, 7.8. 6 r, 13.8. 2 r (MHu, JLa, RV). Syksyn viimeiset 31.8. Joe Noljaakka Koivuvaara 2 p (UP).

2005: Rengastushuiput Joe Höylaksella 26.7. 20 r (MHu) ja 30.7. 17 r (JLa, TNu). Viimeinen samasta paikasta 30.8. 1 r (AL, RV).

Kuhankeitäjä *Oriolus oriolus*

2004: Viimeisimmät: 15.8. Rää Vuo-

Tervetuloa laatu kouluun!

VOUTILAINEN KY

Niskakatu 13, PT-talo, 80100 Joensuu
 puh. (013) 122 514
www.liikennekouluvoutilainen.fi
liikennekoulu@liikennekouluvoutilainen.fi

niemi 1 p (PZ) ja 19.8. Kit Kyyrön-
niemi 1 1kv k p + 1 n-puk korkealla
NW (JKo).

2005: Viimeisimmät: 4.8. Rää Vuoniemi 1 k Ä kiert/SE (JaV), 14.8. Rää Haapasalmi 1 ä (MH).

Pikkulepinkäinen *Lanius collurio*

2004: Kertymät: 7.8. Eno Kaiskunk-
vaara 2 k + 1 n + 2 juv p, 10.8. Eno Harpatti 1 k + 5 juv p, 20.8. Eno Sarvinki 4 p, 21.8. Vär Pykälävaara 4 p (HKa) ja 31.8. Pyh Reijolan pellot väh.10 p (JaV). Viimeinen 23.9. Lie Rantakylä 1 1kv p (OH).

2005: Kerääntymät: Kit Puhos 14.8. 12 p (KJä), 20.8. 4 p (AL, HKa), 24.8. 11 p ja 27.8. 8 p (KJä) sekä 20.8. Toh Värttilä Savikko 5 p (AL, HKa). Viimeinen 9.9. Kit Puhos 1 p (KJä).

Isolepinkäinen *Lanius excubitor*

2004: Isolepinkäisiä havaittiin syksyn aikana n. 89. Kuukausittain havainnot jakautuivat seuraavasti: elokuu 3, syyskuu 60, lokakuu 15 ja marraskuu 11. Muuttavia 13, eniten 23.9. Lie Pankakoski 2 m (PT). Parhaimmat kerääntymät: 17.9. Pyh Reijola 4 p, 20.9. Pyh Reijola 6 p, 27.9. Rää Sintsi 3 p (JaV) ja 7.11. Vär Sääperi 4 p (HKi).

2005: Hieman edellissyksyä runsaampi. Yhteensä lapinharakoita havaittiin elo-marraskuussa n. 105, joista muuttavia 12. Kuukausittain: elo 10, syys 52, loka 23, marras 20. Ainoa yli kahden linnun havainto oli 26.9. Lie Pankakoski 4 m (PT).

Naakka *Corvus monedula*

2004: Enimmät: 9.10. Out Vuonos a57 SW (LV), 19.10. Joe Noljaikka

a70 m (HHö) ja 27.10. Joe yliopisto n. 400 W yöpymään (HKi).

2005: Suurimmat kerääntymät: 24.9. Kes Mäntyniemi 80 p (PH) ja 18.11. Joe Kontiosuo n250 p (HKo).

Mustavaris *Corvus frugilegus*

2005: Harvinainen syyshavainto 14.10. Kit Sopensuon kp 2 ad p (KJä).

Varis *Corvus corone cornix*

2004: Liikehtiviä: 8.9. Lie Pankakoski 120 S (PT), 8.10. Rää Vuoniemi 84 m (JaV), 9.10. Kes Ruokkee 110 SE (PH) ja 19.10. Rää Vuoniemi 48 m sis. sp. (JoK, JKö, JaV, LV ym.). Paikallisia: 29.8. Kit Puhos a280 p (PH), 5.9. Kes Totkunniemi n500 p (TI), 11.9. Vär Sääperi 180 p (HHö, HKa, HPö), 19.9. Kes Mäntyniemi a180 p (PH) ja 27.9. Pol Kinahmo a200 p (JaL).

2005: Muutamia muuttoilmoituksia, mm. 15.10. Kit Kyyrönniemi 90 SW (PRa, RSi, HKa) ja Rää Vuoniemi 142 m (JaV). Paikallisia: 28.8. Kes Mäntyniemi 300 p (MH), 18.9. Pyh Reijolan pellot 400 p (AP), 14.10. Lie Kevätlahti 400 p (EL), 15.10. Juu kk n400 yöpymisparvi (HL) ja 26.10. Kit keskusta yli 500 iltalennolla NE (TE).

Kottarainen *Sturnus vulgaris*

2004: Havaintosarja Joe Kontiosuolta: 28.6. 5 p, 7.7. 30 p, 9.8. 130 p (HM), 19.8. 200 p (HKa), 23.8. 350 p (HM), 26.8. 400 p (HKo), 23.9. 500 p (PZ) ja 6.10. 120 (HM). Suurimpia kertymiä muualta: 5.7. Pol Kinahmo 200 p (JaL, Markku Karttunen), 28.8. Lip Ahonkylä 380 p, Lip Viinijärvi 140 p, 9.9. Out Sätös 120 p (HKa), 16.10. Lip Ahonkylä

240 p ja 18.10 Out Sysmäjärvi 200 p (LV). Syksyn summa minimissään n. 2000 yksilöä. Viimeinen kottarainen 13.11. Kit keskusta 1 p (TMA).

2005: Kerääntymiä: 27.8. Lip Pape-lonsaari 200 p, Lip Siikakosken pellot 250 p (HKo), 1.9. Joe Leveälahti a200 p (JaL), 7.9. Joe Kontiosuo 200 p (HM), 9.9. Lip Siikakoski 320 p ja Lip Ahonkylä 330 p (LV). Syksyn yhteismäärä minimissään n. 1950 yksilöä. Joulukuulta havaintoja kolmelta paikalta, joista ainakin Joe Kontiosuolle jäi talvehtimaan.

Peippo *Fringilla coelebs*

2004: Jo kesällä vilkasta liikehdintää: 18.7. Kit Kyyrönniemi 1114 NW (PRa, RSi). Suurimmat muutot ja kerääntymät ilmoitettu nimikkeellä peippo/järripeippo(/PL): 12.9. Rää Samppaanniemi 12 200 SE, 16.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 7600 SE, 18.9. Rää Oravilahti 11 000 p (MH), 20.9. Pyh Mulon pellot 5000 p (JaV), 21.9. Rää Asikko 41 950 S 06:50–09:50, 23.9. Rää Haapasalmi-Hirvolanpohja 5500 m, 24.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 21 000 m 06:55–09:55, 29.9. Rää Haapasalmi Pantunniemi 8500 S 06:45–09:30 (MH).

2005: Kesäistä liikehdintää: Kit Kyyrönniemi 9.7. 586 NNW ”naaraita n. 70 %”, 10.7. 569 NNW–N (PRa, RSi) ja 11.7. 700 kiert/m (MH, KJä). Enimmät peipot: 23.8. Rää Oravilahti n. 1000 p (PRa, RSi), 1.9. Joe Noljaikka Suisto n. 2000 m (HHö, AL, RV) ja 24.9. Toh Korpi 1000 p (TE). Peippo/järripeippomuuttoa akselilla Rää Haapasalmi–Kit Asikko: 1.9. 6000 NW 06:00–08:00, 4.9. 500 m, 6.9. 700 S 07:45–08:30, 10.9. 1000 m 06:15–08:00, 12.9. 7500 m 06:15–07:45, 17.9. 2000 S–SE 06:40–07:45, 18.9. 40 000 S 06:20–10:45, 19.9. 200 m, 20.9. 120 000 m 06:25–09:30, 22.9.

24 000 m 06:15–11:00, 24.9. 13 000 m, 25.9. 7500 m 07:00–10:15, 26.9. 20 000 m 06:20–10:30, 27.9. 4000 m 06:15–09:00 ja 30.9. 1000 m 07:00–09:00 (MH ym.). Paikallisia: 4.9. Rää Oravilahti 3000 p (MH), 16.9. Kit Puhos 4000 p (MH, KJä), 20.9. Rää Haapasalmi 4000 p/kiert/m, Sangenlahti 5000 p/kiert ja Oravilahti 4000 p/kiert (MH). Mainittakoon vielä mielenkiintoinen havainto ilmeisesti leukistisesta peiposta, joka muuten valkoinen, mutta jalat ja nokka normaalin väriset 16.9.–3.10. Kon Jakokoskella (MKv).

Järripeippo *Fringilla montifringilla*

2004: Ensimmäiset liikehtivät jo 18.7. Kit Kyyrönniemi 2 NW (PRa, RSi). Elokuun alussa jo selvää muuttoa: 3.8. Kit Kyyrönniemi 226 m (KKä). Suurimmat muuttosummat: 9.9. Kit Kyyrönniemi 452 m (JKo, KKä), 16.9. Rää Vuoniemi 580 NW (HKa) ja 22.9. Lie Siikasuo 800 SW (KJ, Asko Kärkkäinen, Kirsi Jaskanen-Kärkkäinen). Komeimmat paikalliskertymät: 13.9. Pyh Mulon pellot 800 p, 17.9. Pyh Reijolan pellot 700 p (JaV), 19.9. Kes Mäntyniemi 1300 p, 25.9. Kit Kiteenlahti 2600 p (PH) ja 29.9. Pyh Reijolan pellot 1000 p (JaV). Mainittakoon myös järrivoittoinen järripeippo/peippo kerääntymä 28.9. Rää Oravilahti 4500 p (MH). Syksyn viimeiset 30.10. Joe Noljaikka 1 W (PZ) ja joulukuun alussa 4.12. Joe Kontiosuo 1 p (HKa, KN ym.).

2005: Muuttoa heinäkuun alkupuolelta asti, mutta suurempia määriä syyskuun alusta lähtien. Suurimmat muutot ja kerääntymät: 1.9. Joe Noljaikka Suisto n. 1000 m (HHö, AL, RV), Rää Vuoniemi 1140 m (JaV), 3.9. Kit Kyyrönniemi 440 NW + 1000 p (PRa, RSi), 16.9. Kit Kirkonmäki 3000 p (TE), Kes Mäntyniemi 17.9. 1200 p, 24.9. a2000 p (PH),

20.9. Joe Noljaikka Suisto 9800 pikulintua NW "suurin osa järripeippoja" (KJä, UP), 24.9. Lip Ahonkylä 6000(2a) p (OH, LV) ja 8.10. Kes Mäntyniemi 3000 p (PH). Lisäksi yksi järrienemmistöinen järripeippo/peippoparvi 24.9. Rää Haapasalmi 10 000 p/kiert (MH). Joulukuulle jäi useampi järripeippo.

Tikli *Carduelis carduelis*

2004: Suurimmat kertymät: 28.8. Joe Pilkon pellot a15 p (UP), 6.9. Joe Kontiosuo a13 p (HM) ja 14.9. Joe Pilkko a31 p (JLa). Joensuun ulkopuolella kateissa, suurimpana noteerausena 4.9. Vär kunnantalonpellot a4 p (HKa, HPö).

2005: Kertymät: 28.8. Eno Pielniemi a5 p (HKa), 4.9. Joe Pilkko a12 p (HHö) ja 16.11. Joe Hasanniemi a4 p (KJä). Tänä syksynä muutamia muuttohavaintojakin, mm. 26.9. Rää Haapasalmi 2 m (MH), 4.10. Pyh Mulon mäki 2 NE (AP) ja 27.10. Pol Martonvaara 2 S (JaL). Viimeiset 3.12. Joe Kontiosuo 1 p (HKo) ja 25.12. Nur Raatihuoneenkatu 1 p (M. Timonen/HL).

Viherpeippo *Carduelis chloris*

2004: Liikehtivät jo kesällä: 18.7. Kit Kyyrönniemi 42 NW 20 p (PRa, RSi). Syksyn muut suuremmat muuttosummat: 7.10. Kit Kyyrönniemi 17 NW (AP, PRa, RSi), Rää Vuoniemi 27 NW (JaV, HKa) ja 8.10. Rää Vuoniemi 21 m (JaV, LV, HKa ym.). Suurimmat kertymät: 18.8. Pyh Mulo a200 p (HKa), 18.9. Rää Oravilahti a100 p (MH) ja 20.11. Rää Haapasalmi a100 p ruokinnalla (MH).

2005: Jälleen aikaista liikehdintää: 3.7. Rää Vuoniemi 12 SE (PZ). Suurimmat kertymät 26.8. Kit Päätie a200 p (KJä) ja 30.8. Pyh Mulon

pellot a250 p (JaV) sekä runsaimmat muutot 22.9. Joe Noljaikka suisto 27 m (LV) ja 25.9. Kit Asikko 50 S (MH, KJä). Liikehdintä jatkuu pitkälle syksyyn, mm. Rää Vuoniemi 21.11. 1 SE + 7 NW ja 2.12. 2 NW (JaV).

Hemppo *Carduelis cannabina*

2004: Yli neljän linnun havainnot: 7.8. Lip Ylämylly 5 (VJ), 8.8. Joe Ukonlahti a9 p (UP) ja syksyn suurin parvi ja samalla viimeiset ilmoitettut hempot 21.10. Joe Kontiosuo a 15p (JLa, RV).

2005: Niukoista ilmoituksista ensimmäinen 8.10. Kes Mäntyniemi n. 10 p ja samasta paikasta syksyn viimeiset 29.10. 2 p (PH).

Punavarpunen *Carpodacus erythrinus*

2004: Enemmän kuin yksi lintu seuraavasti: Kit Kyyrönniemi 18.7. 10 NW, 25.7. 2 N (PRa, RSi) ja 7.8. Joe Höylas 5 r (MHu, JLa). Viimeinen 9.9. Pyh Mulo 1 p (JaV).

2005: Muuttoa heinäkuun alusta lähtien. Summia Rää Vuoniemestä 16.7. 10 SE, 1.8. 18 SE, 4.8. 27 SE (JaV) ja 6.8. 17 SE (MKe). Viimeinen 31.8. Pyh Mulon pellot 1 p (JaV).

Lapinsirkku *Calcarius lapponicus*

2004: Syksyn ensimmäinen 30.8. Lie Pankakoski 1 p (PT). Ei yli kahden linnun ilmoituksia. Puolet havaituista linnuista aikavälillä 20.9.–26.9. Viimeinen 26.9. Kes Suurikylianlahti 1 S (PH).

2005: Syksyn ensimmäinen 31.8. Joe Noljaikka suisto 3 W (PZ). Kaikki yli kahden linnun havainnot: 11.9. Lip Ahonkylä 3 m (OH, LV), 16.9. Joe Noljaikka Suisto 3 m (UP), Kit Puhos

5 p (MH, KJä), 17.9. Kes Mäntyniemi 4 p (PH). 18.9. Pyh Mulo 3 p (AP) ja 23.9. Kit Hatunvaara 5 m (UP). Viimeiset entistä myöhästelyennätystä parantaneet 29.10. Kit Kiteenlahti 1 k p (PH), 30.10. Kit Iso-Heinäjärvi 1 ä m (TE) ja 5.11. Kit Kunonniemi 1 p (PH).

Pulmunen *Plectrophenax nivalis*

2004: Syksyn ensimmäinen 19.9. Kit Vanha Puhos 1 S (PH). Huiput 24.10. Joe Marjala 10 p (PZ), Kes Ruokkee 12 kv p ja 31.10. Kit Puhos a19 p (PH). Ilmoituksia n. 108 yksilöstä. Syksyn viimeiset 13.11. Joe Noljaikka Suisto 2 NW (AL).

2005: Syksyn ensimmäinen 17.9. Joe Noljaikka Suisto 1 m (AL). Edellissyksy runsaampi, havaintoja n. 292 yksilöstä. Eniten: 22.10. Juu Paalasmaa a28 S, 24.10. Eno Saarenpää 43 m, Eno Ahvenlahti a50 p (HKa) ja 5.11. Toh Nikuvaara 35 p (TE). Viimeinen 19.11. Joe Marjala 1 m (UP). Juuassa joulukuulta kaksi havaintoa ilmeisesti talvehtivasta pulmusesta (HL).

Lapinsirkku on säännöllinen läpimuuttaja myös syksyisin. © Roni Väisänen

Keltasirkku *Emberiza citrinella*

2004: Liikehdintää jo kesällä 18.7. Kit Kyyrönniemi 10 NW. Syksyn paras muuttosummaus samasta paikasta 7.10. 18 NW (PRa, RSi). Talven kynnyksellä muutama kertymä: 26.11. Lip Siikakoski a300 p (HKa) ja 27.11. Joe Kontiosuo 200 p (PZ).

2005: Pientä muuttoa heinäkuulta lähtien. Muuttosummauksia eri paikoilta: Joe Noljaikka Suisto 4.10. 22 W–NW ja 11.10. 25 W–NW (KJä ym.), Rää Vuoniemi 2.10. 39 m pääosin SE, 3.10. 21 m ja 11.10. 21 m (JaV), Kit Asikko 25.9. 35 S ja 27.9. 30 S (MH, KJä) sekä Kit Kyyrönniemi 17.9. 28 NNW–NW (PRa, RSi) ja 19.9. 28 m (MH). Suurimpina kertyminä 19.11. Kit Kiteenlahti 120 p (KJä, J.-P. Järvinen) ja 28.11. Lip Heponiemi a300 p (HKa).

Peltosirkku *Emberiza hortulana*

2005: Syksyiset: 14.8. Toh Värsilä Savikko 1 p (KV) ja 11.9. Kes Suuri-

kylänlahti 1 S (PH).

Pohjansirkku *Emberiza rustica*

2004: Parhaimmat summaukset: 5.9. Lie Tainionvaara 4 m (PT), 6.9. Eno Kaltimonjärvi a16 p (HKa) ja 12.9. Lie Räpsynvaara 8 m (PT). Lisäksi yksi havainto nimikkeellä pohjan-/pikku-/kultasirkku: 7.9. Joe Linnunlahti YKP 3 NW + 3 ä (PZ). Viimeiset määritetyt pohjansirkut 16.9. Lie Tainionvaara 3 m (PT) ja pohjan-/pikku-/kultasirkku 25.9. Joe Marjala 1 p (PZ).

2005: Enimmät: 23.8. Eno Saarenpää pohjan-/pikkusirkku 15 m (HKa), 23.8. Kit Kyyrönniemi tsik-sirkku 18(3a) m (PRa, RSi), 29.8. Lie Pankakoski tsik-sirkku 9 m (PT), 1.9. Joe Noljaikka Suisto tsik-sirkku 11 m (HHö, AL, RV) ja 3.9. Kit Kyyrönniemi 8 p (PRa, RSi). Viimeiset pohjansirkut 20.9. Kon Jakokoski 2 m (MKv) ja Joe Noljaikka Suisto 1 kiert (KJä) sekä pohjan-/pikkusirkku 22.9. Kit Asikko 1 m (MH).

Pajusirkku *Emberiza schoeniclus*

2004: Enimmät: 12.9. Lie Räpsynvaara 17 m (PT), 19.9. Kes Suurikylänlahti 19 S (PH), 20.9. Toh Valkeasuo 15 p (HKa, HPö) ja 24.9. Out Sysmäjärvi 20 p (LV). Viimeinen 11.11. Toh Valkeasuo 1 p (HKa).

2005: Syksyn suurin paikalliskertymä 30.8. Ilo Ilajansuo 20 p (HKa). Muuttoa linjalla Rää Haapasalmi–Kit Asikko: 18.9. 20 m, 20.9. 100 m ”Jatkuva muuttoääntä taivaalta.”, 22.9. 230 m 06:15–11:00 ”Menivät yksittäin tai pikkuparvissa. Suurimassa parvessa jopa kymmenkunta lintua.”, 24.9. 110 m, 25.9. 30 m, 26.9. 20 m, 27.9. 17 m ja 30.9. 30 m (MH ym.). Viimeinen 25.10. Eno Saarenpää 1 p (HKa).

Vaelluslinnut

Kimmo Järvinen

Huuhkaja *Bubo bubo*

2004: Havainnot kahdesta linnusta: 24.9. ja 26.9. Eno Kaltimonjärvi n ä (HKa) sekä 26.9. Lip Härkinvaara 1 Ä (PZ, TZ).

2005: Kahdeksan huuhkajaa havaittiin elo-marraskuussa: 21.8. Rää Haapasalmi 1 p (A. Halonen), 17.9. Toh Nikuvaara 1 Ä pihakuudessa (TE), 18.9. Joe Keskijärvi 1 Ä (UP), 1.10. Kes Sarvisalo 1 ä (TLu), 5.10. Lie Tien-suu 2 Ä (T. Martiskainen/EL), 16.10. Lie Kontiovaara 1 p (PT) ja 30.11. Toh Pekkula 1 p (E. Ikonen/TE).

Hiiripöllö *Surnia ulula*

2004: Hiiripöllöjä ilmoitettiin neljä: 19.7. Ilo Polvikoski 1 p (OH), 23.9. Kon Pitkäranta 1 p (ANy, AJ), 1.11. Juu Kannas 1 p (HL) ja 4.11. Nur Mujejärvi 1 p (OH).

2005: Hiiripöllöllä hyvin voimakas vaellus, joka ulottui koko eteläiseen Suomeen ja edemmäksi. PK:ssa havaittiin vuoden loppuun mennessä n. 57 hiiripöllöä. Joskus hiiripöllöjä voi nähdä vaelluslennossakin, mutta tällä kertaa kaikki olivat paikallisia. Elokuun ainoa 28.8. Eno Enonvaara 1 p (HKa) oli varmaan vielä maakunnan oma asukki. Seuraava ilmestyi syyskuun puolivälissä: 18.9. Kit Asikko 1 p (VM). Syyskuussa viisi havaintoa ja tämän jälkeen lokakuussa 22, marraskuussa 23, ja joulukuussa 6 uutta. Monet jäivät pitemmäksi aikaa löytämilleen myyräapajille ja mahdollisesti tammikuussakin löytyi vielä uusia yksilöitä. Kunnittain havainnot jakautuivat Toh 11, Kit 6, Pol 6, Juu 5, Lip 5, Kon 5, Rää 4,

Lie 4, Joe 3, Eno 2, Out 2, Pyh 2, Ilo 1, Kes 1. Yli yhden linnun paikat olivat 15.10. Joe Keskijärvi 2 (HPö) ja 4.11. lähtien Toh Värtsilä-Savikko 2–3 (HKa, HKi, TE).

Varpuspöllö *Glaucidium passerinum*

2004: Varpuspöllöjä ilmoitettiin syyskaudelta n. seitsemän eri lintua. Näistä Joe Höylaksella rengastettiin 1 kv-lintu 27.11. (MHu, RV).

2005: Varpuspöllöjä havaittiin syyskuun alusta marraskuun loppuun n. 19 eri yksilöä. Ensimmäinen ja ainoa rengastettu 1.9. Joe Höylas 1 kv r (AL, JyL). Viimeinen 27.11. Lie Siikasuo 1 p (KJ).

Lehtopöllö *Strix aluco*

2004: Joe Noljakka Suistolla havaittiin paikallinen pari syyskuussa useasti (JLa, JaL, UP, PZ, TZ).

2005: Joe Noljakan lisäksi saatiin yksi ilmoitus: 19.9. Lie Mäntyvaara 1 Ä (KJ).

Viirupöllö *Strix uralensis*

2004: Viirupöllöjä havaittiin syysmarraskuussa seitsemän: 2.9. Kon Pyytivaara 1 ä (VMS), 22.9. ja 17.10. Kon Jakokoski 1 p/Ä (MKv), 28.9. Lip Salokylä 1 kuollut (A. Rautiainen), 10.10. Lip Salokylä 1 kuollut (JuH), 12.10. Juu Ahmovaara ad törmäsi autoon (H. Laine/HL), 27.10. Kii Keskijärvi 1 p (HPö) sekä 11.11. Rää Haapasalmi 1 langalla (MH). Lisäksi määrittämättömiä isoja pöllöjä ilmoitettiin viisi.

2005: Viisi havaintoa ilmeisesti neljästä linnusta: 25.8. ja 26.9. Kon Jakokoski 1 Ä (MKv), 18.10. Rää Haapasalmi 1 p (K. Halonen), 19.10.

Val 1 siipivammainen hoitoon (HL) ja 19.10. Juu Nunnanlahti 1 p (V. Korhonen/HL).

Lapinpöllö *Strix nebulosa*

2004: Ainoa havainto: 26.9. Eno Enonvaara 1 p (HKa).

2005: Ilmeisesti kahdeksan eri lapinpöllöä ilmoitettiin syysmarraskuulta: 17.9. Kes Varmo 1 päivälevolla (PH), 19.9. ja 11.10. Joe Keskijärvi 1 p (HPö), 22.9. Out Maljasalmi Myhkylä 1 p (JaL), 25.9. Joe Marjala 1 p (UP), 19.10. Kit Potoskavaara 1 p (E. Karhu, TVu, J. ja N. Vuorinen), 31.10. Toh Saario 1 langalla (HKi), 2.11. Lip Kaatamo 1 p (JaL) sekä 8.11. Out Maljasalmi Riihimäki 1 p (JaL).

Sarvipöllö *Asio otus*

2004: Elokuun alusta yksi poikuetta koskeva havainto, muuten ainoa 11.9. Pyh Kukkupää 1 kuollut 6-tien varressa (JaV).

2005: Kolme havaintoa: 26.8. Out Suvisranta 1 p (LV), 16.9. Joe Keskijärvi 1 p (HPö) ja 1.10. Toh Kemie äi 22:00 (TE). Lisäksi sarvi-/suopöllö 22.9. Toh Savikko 1 saalistava (HKi).

Helmipöllö *Aegolius funereus*

2004: Joe Höylaksella rengastettiin 2.10. 2 ja 7.10. 1 kv (MHu, AL, JLa, JaL, RV). Muut havainnot: 20.9. ja 29.9. Kon Jakokoski 1 p/Ä (MKv), 30.9. Out Kokonvaara 1 p (JaL) ja 9.11. Eno Kaltimonjärvi 1 p (HKa).

2005: Kes Purujärven pöllösumpussa olivat verkot viritettyinä 1.9.–20.10. 34 kertaa yhteensä 120 h, tuloksena 115 r (80 1kv, 25 2kv, 10 +2kv, ei kontrolleja) KM/TI. Joe Höylaksella rengastettiin 31.8.–23.9. kolme lintua (AL, PL, JyL) ja Pol Ruvaslahti

Helmipöllö. © Johanna Lakka

Varosessa 7.10. kolme (JaL). Lisäksi muualta viisi havaintoa.

Palokärki *Dryocopus martius*

2004: Elo-marraskuussa havaittiin yhteensä n. 90 palokärkeä, joista vaeltavia oli 38 eli varsin hyvä vaellus palokärjelle. Ensimmäinen vaeltava 3.8. Rää Kivisalmi 1 NW (MH), minkä jälkeen vaeltavia havaittiin tasaisesti lokakuun alkuun asti. Suurimmat määrät: 15.8. Rää Haapasalmi a4 p/m hetken samassa sähkötolpassa (MH), 21.9. Kit Asikko 3 S (MH), 26.9. Kit Kyyrönniemi 2 N 1 SE (MH, PRa, RSi) ja 3.10. Kit Kyyrönniemi 4 NW (PRa, RSi). Viimeiset vaelluksella 17.10. Rää Vuoniemi 1 NW 1 SE (JoK, JKö, JaV).

2005: Jättitikoilla jälleen voimakasta vaellusta. Ensimmäinen mahdollisesti vaeltava jo 16.7. Rää Vuoniemi 1 n kiert (JaV). Tämän jälkeen kärkiä havaittiin tasaisesti marraskuun loppuun asti yhteensä n. 109, joista vaeltavia n. 43. Suurimmat määrät: 21.8. Kit Kyyrönniemi 3 NW (PRa, RSi), 3.9. Kit Kyyrönniemi 3 kiert (PRa, RSi), 16.9. Rää Vuoniemi 2 NW (JaV, LV), 17.9. Toh Nikunvaara 2 kiert/NE (TE), 22.9. Rää Vuoniemi 1SSE 1ä (JaV, HKa) sekä 2.10. Rää Vuoniemi 2 SE (JaV).

Käpytikka *Dendrocopos major*

2004: Ennätystasolle kiihtynyt vael-

lus alkoi heinäkuun lopulla: Kit Kyyrönniemi 18.7. 23 1-kv NW-N 3 p 05:30–10:30 (RSi, PRa), 25.7. 94 N 23 kiert 05:20–09:50 (PRa, RSi) ja 27.7 15 m, joista 3 +1kv ja 5 1kv 05:30–08:30 (JKo). Voimakkainta liikehdintä oli elokuun alkupäivinä. Parhaana päivänä 3.8. havaittiin peräti 2381 käppäriä eli kaksi kolmasosaa kaikista syksyn tikoista. Tuolloin Kyyrönniemessä tikkojen ja helteen aiheuttama hikeentyminen sai stajarin lopulta tarkkailemaan muuttoa järvestä käsin!

Elokuun alun summia: 2.8. Joe Noljaikka Suisto 31 NW (ANy) ja Rää Vuoniemi 231 NW 6 SE, joista 23 ad ja 29 1kv 06:00–09:15 (PZ), 3.8. Joe Noljaikka Suisto 424 NW/WNW 06:00–10:00 (ANy), Kit Kyyrönniemi 946 NW–NNW 05:15–11:30 (KKä), Rää Kivisalmi 862 NW 05:55–09:30 (MH) ja Rää Vuoniemi 165 NW 05:10–09:40 (HKa, JLa, RV), 4.8. Kit Kyyrönniemi 203 NW–NNW 05:00–11:05 (KKä, JKo) ja Rää Kivisalmi 45 NW 06:10–07:20 (MH) sekä 7.8. Rää Vuoniemi 13 NW 05:30–08:30 (JaV).

Välissä pieni hengähdystauko kunnes taas kuun puolivälissä: 15.8. Rää Vuoniemi 37 NW (PZ, RV ym.), 16.8. Kit Kyyrönniemi 13 m 6 p 06:05–10:35 (JKo), 17.8. Kit Kyyrönniemi 22 W 06:15–07:50 (PH, KJä), 19.8. Kit Kyyrönniemi 142 NW, joista 3 +1kv ja 20 1kv 06:10–11:50 (JKo). Tämän jälkeen vaellus hiipui pikkuhiljaa, mutta kuitenkin aina lokakuun puoleenväliin asti havaittiin lähes päivittäin ainakin muutamia vaeltavia, eniten 27.8. Rää Vuoniemi 13 m (HKa, HHö), 1.9. Rää Vuoniemi 41 NW, määritetyt 1kv 07:00–12:15 (PZ), 9.9. Kit Kyyrönniemi 20 NW/SE 06:45–12:55 (JKo, KKä), 12.9. Rää Samppaanniemi 17 NW–N (MH), 19.9. Kit Kyyrönniemi 16 N 07:05–16:10 (PRa, RSi), 23.9. Rää Vuoniemi 10 NW (PZ, LV, HPö, HKa, JaV), 26.9. Joe Noljaikka Suisto 13 NW (AL, HHö, JLa, KN ym.)

sekä 1.10. Rää Vuoniemi 10 NW 06:50–12:30 (JaV, LV). Viimeinen vaeltava 16.10. Rää Vuoniemi 1 NW (JoK, JKö, M. Sulko ym.).

Vaeltavien määrät kuukausittain: heinä 161, elo 3152, syys 242 loka 51 eli kaikkiaan havaittiin 3600 vaeltavaa käpytikkaa. Aina voi jossitella suuremmistakin määristä vielä paremmalla havainnoinnilla, mutta näinkin yhteismäärä on yhtä suuri kuin ennätysyksynä 2001 (Latja 2003). Tuolloinkin vaellus alkoi heinäkuun lopulla ja hiipui syyskuun aikana, mutta vaelluksen kaikista kovin vaihe jakautui hieman pidemmälle ajalle heinäkuun lopulta elokuun loppupuolelle. Molempina syksyinä tikkojen selvä vaellussuunta oli luode.

2005: Käpytikkoja havaittiin vaelluslennossa 119. Ensimmäinen vaeltava 16.7. Rää Vuoniemi 1 SE (JaV). Suurin osa vaeltavista havaittiin elokuun alusta syyskuun alkuun, miltä ajalta suurimmat määrät: 6.8. Kit Kyyrönniemi 9 N 2 NW/SE (PRa, RSi), 23.8. Kit Kyyrönniemi 25 NW–E (PRa, RSi) sekä 11.9. Rää Vuoniemi 9 NW 3 SE (JaV, HKo, EVä). Lokakuun suurin määrä 1.10. Joe Keskijärvi 4 NW 3 p (HPö). Viimeinen liikkuva 19.10. Kit Kyyrönniemi 1 NW/SE (PRa, RSi).

Pikkutikka *Dendrocopos minor*

2004: Muiden tikkojen tapaan myös pikkutikka esitti kovan vaelluksen, sillä havaintoja kertyi n. 68 yksilöstä, joista vaeltavia 30. Ensimmäiset vaeltavat 9.9. Kit Kyyrönniemi 2 NW/SE (MH). Paras vaihe syyskuun lopussa-lokakuun alussa, jolloin mm. 23.9. Rää Vuoniemi 4 NW 1 p (PZ, LV, HPö, HKa, JaV), 25.9. Rää Vuoniemi 2 NW (HKi, AJ), 2.10. Kit Kyyrönniemi 3 NW (AP, PRa, RSi, EV) sekä 3.10. Kit Kyyrönniemi 2 NW (PRa, RSi) ja Rää Vuoniemi 1 NW 1 p (HKa, M. Mustakangas). Viimeinen

vaeltava 18.10. Rää Vuoniemi 1 NW (JoK, JKö, JaV).

2005: Ensimmäinen vaellukseen viittaava havainto 25.7. Joe Höylas 1 r (JLa). Tämän jälkeen havainnot 30 linnusta, joista vaeltavia 10. Ainoa yli yhden ilmoitus 17.9. Kit Kyyrönniemi a2 NW (PRa, RSi). Viimeinen vaeltava 5.10. Joe Noljaikka Suisto 1 m/p/W (TE).

Pohjantikka *Picoides tridactylus*

2004: Heinä-marraskuussa havaittiin 85 pohjantikkaa, joista 68 oli vaeltavia eli myös kolmivarpaiset olivat isolla porukalla liikkeellä. Vaelluksen aloitti 9.9. Kit Kyyrönniemi 1 k NW/SE (JKo, KKä). Vähintään kolmen linnun summaukset sattuivat syyskuun puoleenväliin: 12.9. Rää Samppaanniemi 5 NW-N (MH), 19.9. Kit Kyyrönniemi 3 N-SE (PRa, RSi), 26.9. Joe Noljaikka Suisto 2 NW 1 SE (AL, HHö, KN), 3.10. Kit Kyyrönniemi 5 NW 1 p (PRa, RSi), 7.10. Rää Vuoniemi 3 SE 2 NW (JaV, HKa), 8.10. Rää Vuoniemi 2 SE 1 NW (JaV, LV, HKa ym.) sekä 10.10. Kit Kyyrönniemi 6 NW (PRa, RSi). Viimeinen liikkuva 25.10. Joe Kontiosuo 1 E (HKa).

2005: Elo-marraskuulta havaintoja 28 linnusta. 11 vaeltavaa, joista ensimmäinen 3.9. Kit Kyyrönniemi 1 NW (PRa, RSi). Ei yli yhden ilmoituksia, viimeinen ehkä vielä vaeltava 15.10. Joe Keskijärvi 1 p/S (HPö).

Tilhi *Bombycilla garrulus*

2004: Tilhiä havaittiin n. 14 000, kuukausittain heinä 60, elo 113, syys 10 400, loka 3380, marras 84. Heinä-elokuussa määrät totutun pieniä, enimmät 18.7. Kit Kyyrönniemi 12 6a NW (RSi, PRa) ja 23.8. Kii Kovasniemi a30 p (JLa). Syyskuussa määrät alkoivat kasvaa ja normaalista

poiketen reilusti suurin osa tilhistä havaittiin jo syyskuussa. Huippuvaihe oli syyskuun lopussa-lokakuun alussa. Tilhet eivät marjattomia puita pitkään katselleet ja niinpä suurin osa havaittiin muutolennessa ja jo lokakuun puoleenväliin mennessä parvet olivat kutistuneet muutamiiin kymmeniin yksilöihin.

Suurimmat muutosummat: Rää Samppaanniemi 12.9. 148 9a NW-N (MH) ja 15.9. 302 7a NW-N (MH), 17.9. Joe Noljaikka Suisto-Aavaranta 500 m (UP, HHö, PZ), 24.9. Joe Noljaikka Suisto 1100 54a m (HHö) ja Kit Kyyrönniemi 400 8a NW (HKo, AP), 25.9. Kes Suurikylänlahti 245 9a S (PH), 26.9. Joe Noljaikka Suisto 855 W-NW (HHö, AL, JLa, KN ym.) sekä Kit Kyyrönniemi 26.9. 600 7a NW-N (MH, PRa, RSi), 2.10. 404 NW (AP, PRa, RSi, EV), 3.10. 1235 19a NW (PRa, RSi), 7.10. 295 15a NW (AP, PRa, RSi) ja 8.10. 264 18a NW (MH, KJä, PRa, RSi).

Paikalliskertymät eivät olleet kovinkaan isoja: 2.9. Rää Haapasalmi 85 2a (MH), 16.9. Joe Linnunlahti 150 (PZ, HH), 18.9. Kit kk a500 (RTo) ja Rää Haapasalmi a400 (MH), 19.9. Joe Noljaikka 300 (HKa, TT), 20.9. Lie Rantala 180 (RK), 25.9. Kit Keskusta 160 (PH) sekä lokakuulta 9.10. Lie Kotola 45 (PT), 17.10. Kit Kytänniemi 60 (MH) ja 19.10. Rää kk 50 (VMa).

2005: Tilhien yhteislukumäärä samoja poiskarsien oli n. 66 700. On kuitenkin hyvin vaikea arvioida, kuinka paljon tuossa luvussa on vielä samoja useaan kertaan. Joka tapauksessa vaellus oli hyvin voimakasta ja pihlajanmarjojen myötä myös isoista paikalliskerääntymistä päästiin nauttimaan. Monen suuren parven ilmoitettiin myös ruokailevan esim. mullospelloilla. Lokakuun puoleenväliin asti suurin osa havaittiin muutolennessa, minkä jälkeen parvet asettuivat ruo-

kailemaan. Kuukausittaiset määrät: heinä 136, elo 284, syys 1260, loka 39 000, marras 26 000. Muuttavien yhteismäärä oli n. 22 900, suurimmat muutot: 31.7. Lie Pankakoski 65 m (PT), 28.8. Lie Pankakoski 34 m (PT), 28.9. Lie Kitsi 290 m (PT), 2.10. Kit Kyyrönniemi 425 NW-N (PRa, RSi), 8.10. Lie Rännänvaara 350 m (PT), 10.10. Rää Haapasalmi 1300 W 200 p (MH), 11.10. Joe Noljaikka Suisto 380 W-NW (KJä), 11.10. Rää Vuoniemi 660 NW (JaV), 13.10. Rää Vuoniemi 409 NW (JaV), 14.10. Rää Vuoniemi 706 NW (JaV), 15.10. Kit Kyyrönniemi 1420 N-NW (PRa, RSi, HKa), 16.10. Kit Hatunvaara 426 m (TE, HKi ym.) ja Kit Kyyrönniemi 2019 60a NW (MH, KJä, HKo, AP, PRa, RSi, EV) sekä 19.10. Kit Kyyrönniemi 1047 N-NW (PRa, RSi).

Enimmät paikalliset: 31.8. Lie Olkkoski 90 (AK), 30.9. Kit Jouhenvaara 40 (MH), 8.10. Joe Keskijärvi 434 (HPö), 21.10. Toh Kemie a2500 (HKi), 24.10. Juu Kirkonkylä 1200 (HL), 27.10. Toh Peijonniemi 1000 (TE) ja Pol Kinahmo 1000 (JaL), 28.-29.10. Kit Keskusta 4500 (KJä), 29.10. Pol Kirkonkylä a2000 (JaL), 30.10. Kit Kytänniemi 1000 (KJä) ja Out Jokipohja 2500 (LV, OH), 5.11. Toh Niirala 1020 (HKi), 13.11. Kit Keskusta 2000 (KJä), Lie Keskusta-Mähkö 1750 ja Lamminkylä 1210 (PT), 16.11. Kon Pilkko 1000 (HKo) ja Toh Kemie 2000 (TE), 17.11. Lie City a2500 (MKe), 18.11. Toh Värttilä 1000 (TE), 19.-20.11. Joe Niinivaara 2500-3000 (AP, HKo), 23.11. Joe Yliopisto a2000 (JLa), 29.-30.11. Joe Rantakylä 1000 (HM) ja 30.11. Joe Niinivaara 1000 (RaPi). Myös talvikaudelle jäi isoja kerääntymiä.

Hippiäinen *Regulus regulus*

2004: Hippiäisiä havaittiin vaeltavan oloisina lähinnä syys-lokakuussa. Suurimmat määrät Kit Kyyrönnie-

messä: 9.9. 70 NW/SE (JKo, KKä), 26.9. 200 p (MH, PRa, RSi) ja 3.10. 50 p (PRa, RSi). Muualta mm. 15.9. Rää Sampaanniemi 75 kiert (MH), 21.9. Rää Vuoniemi 20 m (HKA) sekä 24.9. Joe Noljaikka Suisto 22 m (HHö). Viimeinen liikkui 18.10 Rää Vuoniemessä SE (JoK, JKö, JaV).

2005: Hippiaäinen oli yksi syksyn ”suurista” yllättäjistä, sillä yhteensä 4500 enimmäkseen eteläisiin suuntiin vaeltavaa yksilöä ilmoitettiin. Ensimmäiset 11.7. Kit Kyyrönniemi 8 kiert (MH, KJä), mutta esim. elokuulta vain kaksi ilmoitusta. Vaelluksen kiihtyminen tapahtuikin syyskuun aikana: 16.9. Rää Vuoniemi 80 kiert (JaV, LV) ja 17.9. Kit Kyyrönniemi 100 p (PRa, RSi). Massoja saatiin ihailla syyskuun lopussa-lokakuun alussa. Rää Vuoniemessä 11.9.–15.10. 19 päivänä yhteensä 2075 m, eniten 22.9. 200 kiert/m, 23.9. 190 SE 20 p, 28.9. 270 SE, 3.10. 300 m ja 4.10. 350 m (JaV, HKA, VT, TT, EVä, HKi, LV, HKo). Muualta: Kit Asikko 24.9. 260 S (MH) ja 25.9. 205 S (MH, KJä), 27.9. Lieksan syksyn ainoa(!) ilmoitus Viensuu Sipolansaari 570 m 06:30–07:30 (PT) ja 9.10. Kit Kyyrönniemi 250 p/kiert (MH, KJä). Joe Höylaksella rengastettiin aseman ennätys 468 yksilöä ja huippu oli 24.–28.9. (Huttunen & Latja 2006). Lokakuun puolenvälin jälkeen vaellus loppui nopeasti, viimeinen 19.10. Kit Kyyrönniemi 1 N (PRa, RSi).

Hippiaäinen. © Johanna Lakka

Pyrstötiaainen *Aegithalos caudatus*

2004: Kohtalaista vaellusta, yhteensä n. 1790 vaeltavaa ilmoitettiin. Aloitte-
telua 26.8. Kii Keskijärvi a6 kiert (HPö). Paras vaihe kesti syyskuun puolestavälistä lokakuun alkuun, minkä jälkeen havaittiin enää yksittäisiä parvia. Huippuvaiheen havaintoja, Kit Kyyrönniemi: 19.9. 107 N 30 p, 26.9. 48 NW–N, 2.10. 132 NW, 3.10. 297 22a NW 07:15–16:50, 6.10. 47 p, 7.10. 43 NW, 8.10. 57 NW sekä 10.10. 31 NW (PRa, RSi, MH, AP, EV, KJä). Rää Vuoniemi: 22.9. 20 SE, 28.9. 30 NW, 30.9. 28 m, 1.10. 36 m, 2.10. 22 NW ja 3.10. 28 NW (HKA, JaV, PZ, OH, LV, M. Mustakangas). Muualta enimmäkseen määrät: 26.9. Kit Hatunvaara a20 kiert (TE), 28.9. Toh Valkeasuo a20 kiert (HKA), 29.9. Joe Noljaikka Suisto a20 kiert (UP), 30.9. Kit Hatunvaara 25 m (HKO, TVu ym.) ja Joe Noljaikka Suisto 44 m (HHö) sekä 8.10. Kes Ruokkee 57 5a W (PH). Viimeiset vaeltavat 13.11. Kit Ätäskö a7 SW (PH) ja Vär Patsola 8 S (HKi).

2005: Pyrstötiaiset yltyivät näytävälle vaellukselle, yhteensä 7580 lintua piirtyi havainnoijien kiikareihin. Heinä-elokuussa havaitut muutamat isot parvet ennakoivat jo tulevaa: 19.7. Lip Härkinvaara a45 SE (PZ, TZ), 30.7. Kon Jakokoski 40 p (MKv) ja 13.8. Lie Ukonjoki 30 kiert (RL). Kunnolla vaellus käynnistyi syyskuun puolessavälissä ja jatkui voimakkaana lokakuun puoleenväliin eli ajoitus oli normaali ja varsin samanlainen kuin syksyn 2000 edellisessä ennätysvaelluksessa (Latja 2001). Parhaaseen aikaan monet parvet eivät välittäneet huonosta säästä tai vastatuulesta yhtään ja 4.10. oli 11 linnun parvi eksynyt Joe Keskustaankin (LT). Muuttosuunnat olivat perinteiseen tapaan W–NW.

11.9.–19.10. ajalta Joe Höylas 28 päivänä 1033 r, eniten 28.9. 167 r, 4.10. 95 r ja 26.9. 94 r (AL, JyL, PL,

JLa, PLe, RV, MHu, TNu, PZ), Kit Kyyrönniemi 19 päivänä 2093 m, eniten 17.9. 267 NW, 15.10. 252 N–NW ja 2.10. 197 N–NW (PRa, RSi, MH, HKA, KJä, TE, AP, HKo, EV) sekä Rää Vuoniemi 25 päivänä 1320 m, eniten 22.9. 139 NW, 20.9. 133 NW–W ja 4.10. 108 NW (JaV, HKA, TT, PZ, VT, HKi, EVä, K. Kaartinen). Pohjoisempina vaellus ei ollut aivan yhtä voimakasta: Lie 20 päivänä 334 m, eniten 11.10. Riihivaarantie 39 m (PT, KJ, AK).

Muualta 18.9. Eno Saarenpää 46 kiert (HKA), 22.9. Kit Asikko 200 NW (MH), 24.9. Kit Asikko 110 NW/S (MH), Joe Noljaikka Suisto 92 W (AL, AP, HKA) ja Lip Härkinvaara 70 NW (PZ, TZ), 25.9. Kit Asikko 66 NW/S (MH, KJä), 27.9. Joe Noljaikka Suisto 200 SW–W (?), 28.9. Joe Keskijärvi 58 W (HPö), 5.10. Joe Noljaikka Suisto 159 W (HHö, TE) ja Ilo Ilajansuo 45 W (HKA). Lokakuun lopussa-marraskuussa määrät enimmillään parinkymmenen luokkaa. Viimeiset 30.11. Lie Jamali 20 m (PT), tosin myös joulukuulla joitakin mahdollisesti vielä vaeltavia parvia.

Hömötiaainen *Parus montanus*

2004: Vaeltavia hömötiaisia havaittiin yhteensä 1646 eli melko normaalisti. Liikehdintä alkoi jo heinäkuussa: 18.7. Kit Kyyrönniemi 6 kiert (PRa, RSi). Kovempi vaellus käynnistyi syyskuun alussa ja kesti lokakuun alkuun: Kit Kyyrönniemessä 4.9.–10.10. 13 päivänä yhteensä 1030 m, eniten 9.9. 105 NW/SE, 22.9. 240 12a W, 2.10. 177 NW sekä 3.10. 286 19a NW 15 p (PRa, RSi, MH, JKo, KKä, AP, HKo, EV, RTo, KJä). Hömötiaiset liikehtivät mielellään iltapäivälle asti, esim. 22.9. vaellus käynnistyi vasta klo 13 sään seljetyä. Muualta enimmäkseen määrät: 15.9. Rää Sampaanniemi 129 NW–N (MH), 24.9. Joe Noljaikka Suisto 37 m (HHö) ja 26.9. Lie Pielinen Haarapahtaa 30

m (PT). Vielä 27.11. oli Rää Vuoniemessä liikkeellä 6 SE (JaV).

2005: Hömppiä liikkeellä 2113. Ensimmäiset 31.7. Joe Höylas 3 r (MHu, RV). Äkillinen vilkastuminen syyskuun alkupäivinä: 1.9. Rää Vuoniemi a20 kiert (JaV) ja 3.9. Kit Kyyrönniemi 115 NW 50 p (PRa, RSi). Huippu syyskuun puolivälin jälkeen: 16.9. Rää Vuoniemi 103 NW (JaV, LV), 17.9. Kit Kyyrönniemi 548 NNW-NW (PRa, RSi), 22.9. Rää Vuoniemi 87 m (JaV, HKa) ja 25.9. Kit Asikko 80 S (MH, KJä), 30.9. Kit Kyyrönniemi 82 m + p (PRa, RSi). Lokakuun alussa vielä paljon ilmoituksia, mutta määrät pienentyneet, eniten 1.10. Joe Höylas 61 r (AL, PL, JyL). Marraskuun ainoa ja samalla viimeinen vaeltava 2.11. Rää Vuoniemi 1 SE (PZ).

Lapintiainen *Parus cinctus*

2004: Havainnot yhdeksästä linnusta, ainoa yli yhden ilmoitus 1.10. Rää Vuoniemi a2 NW (JaV, LV). Muut havainnot 21.9. Rää Vuoniemi 1 SE (HKa), 27.9. Eno Kaltimonjärvi 1 kiert (HKa), 8.10. Kes Ruokkee 1 p tuli metrin päähän ihmettelemään (PH), 16.10. Rää Vuoniemi 1 NW (JoK, JKö, M. Sulko), 17.10. Joe Hukanhauta 1 p (MF, KMä), 18.10. Rää Vuoniemi 1 NW (JoK, JKö, JaV) ja viimeinen 30.11. Eno Kaltimonjärvi 1 p (HKa).

2005: Havainnoja mukavasti 28 linnusta: 1.10. Joe Höylas 1 r (AL, PL, JyL), 5.10. Joe Noljaikka Suisto 1 W (TE), 7.10. Rää Haapasalmi 1 p (MH), 9.10. Kit Kyyrönniemi a5 kiert (MH, KJä), 10.10. Joe Keskijärvi a3 p/W (HPö), 11.10. Joe Höylas 4 r 1 NW (AL, KJä), 15.10. Joe Höylas 2 r (JLa, RV), Rää Vuoniemi 12.10. 1 kiert, 13.10. 1 NW, 15.10. 1 SE ja 17.10. 1 SE (JaV), 17.10. Kit Hatunvaara 1 kiert (MH, KJä) ja Kyyrönniemi 1 kiert (HKa), 20.10.

Töyhtötiainen. © Hannu Kauhanen

Juu Tervavaara 1 p (LV), 23.10. Kit Ätäskö 1 p (PH) sekä lappalaisten suosikkikuukauden ulkopuolelta Lip Vaivio 3.11. 1 ruokinnalla (M. Pisto/JaL) ja 9.11. (VJ, KR) sama(?) lintu sekä 15.11. Kit Kankaanperä 1 lintulaudalla (RTo).

Töyhtötiainen *Parus cristatus*

2004: Havainnoja ainoastaan yhdeksästä yksilöstä. Mahdollisesti vaeltavia: 16.8. Joe Noljaikka Suisto 1 kiert (UP) ja 9.9. Kit Kyyrönniemi 1 NW/SE (JKo, KKä). Kerääntymä: 27.11. Kon Latvavaara 5 (JMe).

2005: Vaellukseen viittaavia: 14.8.–24.9. Joe Höylas 4 r (MHu, JLa, RV, AL, JyL, PL), 16.9. Joe Noljaikka Suisto 1 kiert (UP) ja Rää Vuoniemi 3 kiert (JaV, LV), 19.9. Kit Kyyrönniemi 1 p (MH) ja 11.10. Kit Kyyrönniemi 1 W muiden mukana (HKa).

Kuusitiainen *Parus ater*

2004: Yhteensä havaittiin 589 vaeltavaa kuusitiaista. Yksittäisten ensitunnustelijoiden jälkeen vaellus alkoi nopeasti: 8.9. Joe Noljaikka Suisto a12 kiert (UP), 9.9. Joe Noljaikka Suisto 46 8a m (HHö) ja Kit Kyyrönniemi

132 NW/SE (JKo, KKä). Tämän jälkeen Rää Samppaanniemessä 12.9. 36 NW-N, 15.9. 185 NW-N ja 16.9. 33 NW-N (MH), minkä jälkeen isoimmat joukot olivatkin häyneet. Lokakuulta mm. 2.10. Rää Vuoniemi 11 NW (OH, LV ym.) ja 3.10. Kit Kyyrönniemi 18 NW (PRa, RSi). Viimeinen vaeltava 30.10. Kit Kyyrönniemi 1 NW (PRa, RSi).

2005: Kuusitiaiset jumissa, ilmoitukset 94 vaeltavasta. Pienet huiput syyskuun puolivälissä ja lokakuun puolivälissä. Ensimmäiset 20.8. Toh Valkeasuo 4 m/kiert (HKo, AP) ja enimmät 16.9. Rää Vuoniemi 7 m (JaV, LV), 17.9. Kit Kyyrönniemi 11 NNW (PRa, RSi), 14.10. Joe Suisto a7 m (PLe) ja Höylas 4 r (AL, RV, PL, JyL), 15.10. Kit Kyyrönniemi a5 NW (PRa, RSi, HKa), 18.10. Joe Hukanhauta 7 p (KMä). Viimeiset 20.10. Kit Kyyrönniemi a4 kiert (AP, PRa, RSi).

Sinitiaainen *Parus caeruleus*

2004: Vaeltavia sinitiaisia ilmoitettiin hienosti 1522, joista tosin suurin osa yhtenä päivänä. Vaelluksen aloitus Joe Noljaikka Suistolla 9.9. 10 m, 26.9. 60 m, 30.9. 86 m ja 1.10. 60 m (HHö, JLa, AL, KN ym.). 7.10. nähtiin Kon Jakokoskella 40 m (MKv). Olisivatko myös saman päivän Rää Vuoniemen 231 määrittämätöntä tiaista olleet sinitiaisia, nimittäin 9.10. Vuoniemessä koettiin kova ja nopea vaelluspiikki: 842 26a SE 06:30–16:55 (JaV, LV, HKa ym.). Vuoniemessä vielä 9.10. 65 5a NW + SE (HKa, AO, M. Mustakangas), 14.10. 25 m ja 16.10. 35 SE (JoK, JKö, M. Sulko), mutta tämän jälkeen määrät pienenevät. Vaellus jatkui kuitenkin kohtalaisena marraskuulle asti: 21.11. Joe Noljaikka Suisto 26 5a NW (AL), jotka myös viimeiset vaeltavat.

2005: Taas mukavaa vaellusta, 1269 ilmoitettua. Ensimmäiset 18.7. Kit Kyyrönniemi 10 kiert (PRa, RSi),

mutta syyskuulle asti oli vielä hiljaista. Ensimmäinen isompi määrä 11.9. Joe Höylas 42 r (JLa, TNU). Yli sadan määrät nähtiin 22.–25.9. mutta muuten paras vaihe jakaantui melko tasaisesti syyskuun puolesta-
välistä lokakuun puoleenväliin: Rää Vuoniemen sarjaa: 16.9. 48 SE (JaV, LV), 20.9. 71 SE, 22.9. 104 SE, 2.10. 44 SE ja 14.10. 29 SE (JaV). Muualta 22.9. Joe Noljaakka Suisto 67 m (LV), 24.9. Kit Asikko 150 S (MH), 25.9. Kit Asikko 111 S (MH, KJä), sekä 11.10. Kit Kyyrönniemi 55 NW (HKa). Viimeiset 8.11. Joe Höylas 4 r (AL).

Talitiainen *Parus major*

2004: Tallareita vaelluksella 840. Ensimmäiset selvästi vaeltavat 9.9. Kit Kyyrönniemi 20 NW/SE (JKo, KKä). Suurimpia määriä: 15.9. Rää Samppaanniemi 25 NW–N (MH), 19.9. Kes Suurikylänlahti 28 S (PH), 30.9. Joe Noljaakka Suisto 120 m 06:25–11:35 (HHö), 1.10. Joe Noljaakka Suisto 57 m (HHö, JLa), 3.10. Kit Kyyrönniemi 102 7a NW (PRa, RSi), 7.10. Kit Kyyrönniemi 36 5a NW (AP, PRa, RSi), 9.10. Joe Kuhasalo 35 2a N (AP) sekä 14.10. Rää Vuoniemi 41 NW (JoK, JKö, M. Sulko). Viimeiset 27.11. Rää Vuoniemi 1 NW 1 SE (JaV).

2005: Maakunnan oloissa voimakasta vaellusta, 2814 ilmoitettua. Ensimmäiset 23.7. Joe Höylas 6 r (JLa), heinä-elokuussa lukemat kuitenkin hyvin pieniä. Suurimmat määrät havaittiin monien muiden lajien tapaan syys-lokakuun vaihteessa: 16.9. Rää Vuoniemi 63 SE (JaV, LV), 22.9. Joe Noljaakka Suisto 109 m (LV), Kit Asikko 24.9. 320 S (MH), 25.9. 470 S (MH, KJä), 27.9. 105 S ja 30.9. 100 S (MH), 2.10. Kit Kyyrönniemi 243 N–NW (PRa, RSi) ja Lie Rännänvaara 71 m (PT), 5.10. Joe Noljaakka Suisto 58 m (HHö, TE), 10.10. Kit Kyyrön-

niemi 80 NW (HKa) sekä 11.10. Rää Vuoniemi 82 m (JaV). Tämän jälkeen nopea hiipuminen, viimeiset 8.11. Joe Höylas 2 r (AL).

Tiaiset sp. *Parus sp.*

2004: 12.9. Rää Samppaanniemi 240 NW–N ”hömö- kuusi- ja talitiaisia” (MH) sekä 7.10. Rää Vuoniemi 231 12a SE (JaV, HKa).

2005: Rää Vuoniemessä 19.9. 150 m ja 25.9. 150 W (EVä/JaV).

Pähkinänakkeli *Sitta europaea*

2004: Nakkeleita havaittiin 14 eri yksilöä. Kaikki rodulleen määritetyt (4) olivat rotua *asiatica*. Vaeltavia havaittiin Rää Vuoniemessä 23.9. 2 SE (PZ, LV, JaV) ja 30.9. 2 NW (JaV) sekä Joe Noljaakka Suistolla 26.9. a2 NE (AL, HHö, KN).

2005: Ei vaellusta, vain kaksi lintua nähtiin: 22.9. Kon Koivuniemi 1 p (PM) sekä 31.10. ja 24.11. Rää kk 1 p (Holopaiset, MH).

Puukiipijä *Certhia familiaris*

2004: Pari vaellukseen viittaavaa havaintoa: 9.9. Kit Kyyrönniemi 2 NW/SE (JKo, KKä) sekä 19.9. Kes Suurikylänlahti 3 S (PH). Joe Höylaksella rengastettiin syksyn aikana kolme yksilöä (JMa, MHu ym.).

2005: Selvää vaellusta 40 havaitun voimin, näistä 24 Joe Höylaksen verkoista. Ensimmäinen 30.8. Joe Höylas 1 r (AL). Eniten havaintoja syyskuun lopussa-lokakuun alussa, tällöin mm. Höylas 24.9. 4 r, 26.9. 3 r ja 27.9. 3 r (AL, JLa, PL) sekä 10.10. Kit Kyyrönniemi 3 kierteä (HKa). Viimeinen 27.10. Pol Martonvaara 1 S (JaL).

Harakka *Pica pica*

2004: Harakoita suunnisti syys-lokakuussa lähinnä etelään yhteensä 70, eniten 26.9. Kit Asikko 25 S (MH). Suurin paikalliskertymä 11.11. Val Kalliojärvi 90 turkistarhan lähellä (HL).

2005: 14 vaeltavaa, eniten 28.10. Rää Haapasalmi 4 S–SE (MH). Paikallisia eniten 24.9. Kes Mäntyniemi 60 p (PH).

Närhi *Garrulus glandarius*

2004: Närhiä havaittiin vaelluslenossa 434. Ensimmäinen liikkuva parvi 27.8. Toh Suuri-Onkamo a10 kierteä (HKa, HHö). Selvä huippuvaihe osui syyskuun puoleenväliin. Tällöin mm. 11.9. Kit Hatunvaara 17 m (HHö, HKa), 15.9. Rää Samppaanniemi 24 NW–N (MH), 21.9. Kit Asikko 53 S (MH), 22.9. Kit Kyyrönniemi 31 NW + SE (MH) ja Rää Vuoniemi 21 3a SE (JaV), 23.9. Rää Vuoniemi 46 SE–SSW (PZ, LV, HPö, HKa, JaV) sekä 26.9. Lie Pielinen Haarapahtaat 17 m (PT). Lokakuun suurin määrä 10.10. Kit Kyyrönniemi 17 3a NW (PRa, RSi). Marraskuun ainoat liikkuvat 13.11. Joe Noljaakka Suisto 2 m/kierteä (AL).

2005: Hyvää vaellusta, 723 liikkuvaa havaittiin. Liikehdintä käynnistyi syyskuun alussa, 1.9. Joe Noljaakka Suisto 1 NW (HHö), ja oli vilkkainta tyypilliseen aikaan syyskuun lopussa-lokakuun alussa: 17.9. Kit Kyyrönniemi 74 NW–NNW (PRa, RSi), 19.9. Kit Kyyrönniemi 94 m, mm. a60 (MH), 22.9. Rää Vuoniemi 29 m (JaV, HKa) ja Kit Asikko 55 S (MH), 25.9. Kit Asikko 33 S (MH, KJä) sekä 1.10. Kit Kyyrönniemi 47 N (PRa, RSi). Viimeinen 18.11. Joe Hasanniemi 1 SE (PZ).

Pähkinähakki *Nucifraga caryocatactes*

2004: Pähkinähakkeja havaittiin yhteensä n. 45 eri yksilöä, joista vaelluslennossa 28. Ensimmäinen oli liikkeellä 3.8. kun Rää Kivisalmessa 1 lepatteli NW (MH). Tämän jälkeen vaeltavia hakkeja tavattiin tasaisesti aina lokakuun alkuun asti. Vähintään kahden yksilön määrät: 12.9. Kes Suurikylänlahti 1 S 1 SE (PH), 19.9. Kit Hatunvaara 1 p 2 W (MH, KJä), 26.9. Vär Patsola 2 m (HKi), 2.10. Kes Särkivaara 2 S (TI) ja Kes Sarvisalo a3 SW (PH). Suurimmat paikalliskeräntymät olivat 15.9. Kes Kirkonkylä 5 p (KM) ja 17.10. Rää Kirkonkylä 2 ad 1 juv (VMa).

2005: Havainnot 30 linnusta, joista puolet vaeltavia. Heinäkuulta 3.7. Rää Vuoniemi 1 SE (PZ) sekä 31.7. Lie 2 S (PT). Loput vaeltavat jakautuivat melko tasaisesti elo-syyskuulle. Yli yksi liikkuva ainoastaan 22.8. Kit Kyyrönniemi 3 NW (PRa, RSi) ja viimeinen 5.10. Pyh Mulonmäki 1 NW (AP). Sembrat ja ruokinnan antimet saivat eniten kyytiä Rää Kirkonkylällä, missä pitkin syksyä oli yhteensä

ainakin 5 p (VMa, MMA, TMa).

Pikkuvarpunen *Passer montanus*

2004: Liikkuvista suurin määrä 30.9. Joe Noljaikka Suisto 15 m/kiert (HHö). Kit Puhoksen paikallismäärät kasvoivat seuraavasti: 4.9. 90, 12.9 120 ja 25.9. 180 (PH).

2005: Liikkuvia yhteensä 62, eniten 22.9. Joe Suisto 10 m (LV). Isot keräntymät 25.8. Joe Pilkko 200 (JMa), 27.8. Toh Sääperi 150 (KV) sekä 24.9. Kit Puhos a260 (PH).

Vihervarpunen *Carduelis spinus*

2004: Vihervarpusia havaittiin yhteensä n. 4650. Jo heinäkuussa nähtiin syksyn suurin määrä Kit Kyyrönniemessä: 18.7. 848 NW (PRa, RSi). Samassa paikassa 19.7. 200 kiert/NW (MH, KJä), 25.7. 241 N (PRa, RSi) ja 27.7. 77 m (JKo). Elokuun enimmäiset: 8.8. Kit kk a100 kiert (MH), 10.8. Joe Linnunlahti a200 p (PZ), 12.8. Joe Noljaikka Aavaranta a300 NW (PZ), 15.8. Rää Vuoniemi

270 21a NW (RV), 19.8. Kit Kyyrönniemi 157 11a NW (JKo), 21.8. Kit kk a300 kiert (MH) ja 31.8. Rää Vuoniemi 110 SE 10 NW (PZ).

Syyskuu ei tuonut suuria muutoksia: 1.9. Rää Vuoniemi 107 SE (PZ), 9.9. Joe Noljaikka Suisto 117 m (HHö), 12.9. Kes Suurikylänlahti 180 S (PH), 15.9. Rää Samppaanniemi 120 NW-N (MH), 17.9. Joe Noljaikka Suisto 170 m (HHö, UP), 24.9. Joe Noljaikka Suisto 230 m (HHö) ja 26.9. Joe Noljaikka Suisto 100 m (AL, HHö, JLa, KN ym.). Lokakuun isommat määrät 3.10. Lie Kotola 80 p (PT), 5.10. Rää Vuoniemi 86 SE (JaV, HKa), 6.10. Kon Mönni 50 p (MKv), 17.10. Joe Ukonlahti 60 NW (AP) ja Joe Linnunlahti 60 p (PZ). Marraskuulta ainoa kymmenen ylitys 25.11. Lip Taipaleenjoki 12 p (HKa).

2005: Vihervarpusia ilmoitettiin melko tarkalleen 13 000, lähes kaikki muuttolennossa. Jälleen todettiin kesävaellus, kun 3.7. Rää Vuoniemi 341 SE (PZ) sekä 10.7. Kit Kyyrönniemi 65 NNW (PRa, RSi). Tämän jälkeen tasaista tiputtelua syyskuun puoleenväliin, mm. 10.8. Lie Riihivaarantie 160 p (PT), 21.8. Kit Kyyrönniemi 111 NW (PRa, RSi), 1.9. Joe Suisto 135 m (HHö, AL, RV) sekä 3.9. Kit Kyyrönniemi 128 NW/p (PRa, RSi), minkä jälkeen parin viikon runsas huippu ja nopea hiljeneminen.

Varsinkin Kit Asikko imuroi paljon vihervarpusia: 18.9. 1240 m (MH, PRa, RSi), 22.9. 1730 m (MH), 24.9. 2100 m (MH), 25.9. 850 S (MH, KJä) ja 27.9. 1250 S (MH). Muualta 17.9. Kit Kyyrönniemi 458 NNW-NW (PRa, RSi), 19.9. Kit Kyyrönniemi 522 p/m (MH), 20.9. Rää Haapasalmi 800 m + kiert (MH) ja Rää Vuoniemi 177 SE (JaV), 22.9. Joe Noljaikka Suisto 192 m (LV) sekä 30.9. Rää Vuoniemi 235 SE (JaV, HKa). Viimeiset 25.11. Joe Linnunlahti 4 p/kiert (HKo) ja Kit Pajarimäki 1 W (KJä).

Vihervarpusia summataan syksyisin useita tuhansia yksilöitä. © Roni Väisänen

Urpiainen *Carduelis flammea*

2004: Urpiaisia havaittiin marraskuun loppuun mennessä n. 4500. Heinä- elokuulta saatiin ilmoituksia yksittäisistä linnuista, ensimmäinen kymmenen ylitys oli 4.9. Lie Tainionvaara 12 m (PT). Tästä edettiin lokakuulle seuraavin luvuin: 12.9. Rää Samppaanniemi 82 NW–N (MH), 25.9. Kii Keskijärvi 93 W (HPö), Joe Noljaikka Suisto 26.9. 100 m (AL, HHö, JLa, KN ym.), 30.9. 130 m (HHö), 1.10. 70 m (HHö, JLa) ja 8.10. 110 m (HHö), 8.10. Rää Vuoniemi 84 m (JaV, LV, HKa ym.) ja Kit Kyyrönniemi 58 SE/NW (MH, KJä, PRa, RSi).

Vaelluksen huippu lokakuun puolesavälissä: 16.10 Pol Selkäsalmi a115 SW (HPö), Kes Mehtolanlahti 80 p ja Mäntyniemi 80 p (PH), Rää Vuoniemi 329 NW 07:00–18:30 (JoK, JKö, M. Sulko ym.), 17.10. Kon Herajärvi 100 p (KV), 18.10. Kit Kyyrönniemi 150 m (MH), 19.10. Nur Ylikylä-Saramo 150 2a (HL), 20.10. Kon Jakokoski 130 p (MKv), 27.10. Out Jokipohja 120 p (LV) sekä 30.10. Kit Kyyrönniemi 96 NW 4 SE (PRa, RSi). Tämän jälkeen urpojen vaellusinto hiipui ja nähtiin enää lähinnä paikallisia parvia.

2005: Voimakas vaellus, 32 400 havaittua urpiaista. Joe Höylaksella rengastuksia ennätyskelliset 835 (Huttunen & Latja 2006). Havainnot paikallisista linnuista tuli hyvin vähän. Tuttuun tapaan heinä-, eloja vielä syyskuussakin havainnot lähinnä yksittäisistä linnuista. Ensimmäiset isommat määrät 28.9. Rää Vuoniemi 95 SE (HKa, VT), 2.10. Kit Kyyrönniemi 350 SE (PRa, RSi) sekä 4.10. Joe Noljaikka Suisto 590 W–NW (KJä, TE, HHö, AL).

Huippu normaaliin aikaan, 5.10.–16.10. havaittiin 26 500 urpiaista: 5.10. Joe Noljaikka Suisto 675 m (HHö, TE), 6.10. Rää Vuoniemi

1100 NW (JaV), 8.10. Kit Kyyrönniemi 3830 W–NW (MH, KJä) ja Lie Rännänvaara 730 m (PT), 9.10. Kit Kyyrönniemi 750 W–NW (MH, KJä), 10.10. Joe Noljaikka Suisto 3500 m (UP, PZ), Rää Haapasalmi 700 W (MH) ja Kit Kyyrönniemi 1230 NW (HKa), 11.10. Joe Noljaikka Suisto 900 W–NW (KJä) ja Rää Vuoniemi 650 m (JaV), 14.10. Rää Vuoniemi 1600 m (JaV), 15.10. Joe Keskijärvi 470 W 2500 S, suurin a800 (HPö) sekä 16.10. Kit Kyyrönniemi 671 NW (MH, KJä, HKo, AP, PRa, RSi, EV). Tämän jälkeen määrät vähenivät nopeasti, kuitenkin 20.10. Joe Keskijärvi a340 kiert (HPö) ja Rää Vuoniemi 335 m + p (JaV, HKa) sekä 23.10. Rää Haapasalmi a400 SE (MH). Voimakkaat vaellukset jatkuvat usein hiljentyneenä talveen asti, nytkin esim. 2.12. Rää Vuoniemi 144 8a NW (JaV, HKa).

Tundraurpiainen *Carduelis hornemanni*

2004: Loka- marraskuussa havainnot 22 linnusta, joista suurin osa oli yhdessä paikassa: 27.10. Out Jokipohja 14 p (LV). Toinen yli yhden ilmoitus 6.11. Joe Noljaikka Suisto 2 p (UP).

2005: Yhtä lukuunottamatta kaikki havainnot lokakuulta, ensimmäinen 10.10. Joe Höylas 1 r (AL, RV, PZ). Höylaksella yht. 12 r (AL, PLe, PL, JyL, RV, PZ). Muualta 15.10. Kit Kyyrönniemi 1 p (PRa, RSi, HKa), 20.10. Rää Vuoniemi 2 p (HKa), 30.10. Out Laikanlahti 1 p (LV, OH) ja 10.11. Lip Häikänniemi 2 (VJ).

Kirjosiipikäpylintu *Loxia leucoptera*

2004: Kesäkuun lopulta yksi julkaisematon havainto: 20.6. Kon Selkie 3 m (MKv). Kohtalaista vaellusta havaittiin varsinkin heinäkuussa, jolloin nähtiin syksyn 36 tööttäilijästä

23, mm: 3.7. Rää Vuoniemi 3 NW 2 p (PZ), 5.7. Lie Patvinsuo a5 S (OH) sekä 18.7. Kit Kyyrönniemi 7 juv 2a NW (RSi, PRa). Viimeinen vaeltava 19.9. Rää Vuoniemi 1 SE (LV).

2005: Varsin hyvä yhteissumma, 110 havaittua. Jälleen parasta vaellusta heinäkuussa: 8.7. Lie Ruunaa 1 ä m 20:00 (PZ, TZ) ja Rää Vuoniemi 7 5a NW (PZ), 9.7. Kit Kyyrönniemi 8 N–NNW (PRa, RSi) ja Kon Jakokoski 6 m (MKv), 10.7. Kit Kyyrönniemi 33 N–NW (PRa, RSi), 11.7. Kit Kyyrönniemi 15 p/m (MH, KJä) ja Rää Vuoniemi 3 kiert 21:00 (ANy). Tämän jälkeen havainnot lokakuun loppuun asti, yli yhden ilmoitukset: Lie Pankakoski 14.8 2 N ja 23.8. 2 SE (PT), 3.9. Toh Valkeasuo 4 S (HKo, AP, TP), 24.9. Kon Selkie a3 E (UP), 28.9. Rää Vuoniemi 9 NW (HKa, VT) sekä 9.10. Kit Hatunvaara 2 p (PH). Viimeinen 22.10. Kit Hatunvaara 1 S (KJä, J. Järvinen).

Isokäpylintu *Loxia pytyopsittacus*

2004: Kon Jakokoskella havaittiin heinä-elokuussa kierteleviä, eniten 1.8. 12 kiert (MKv). Muualta vain 18.7. Kit Kyyrönniemi 14 NW (RSi, PRa), 17.8. Kit Puhos Lehtikuusimetsä 2 1kv p (HKa, PH) ja 15.9. Ilo Haravasuo a8 SW (HKa, HPö).

2005: 31 havaittua, ensimmäiset 2.7. Kes 3 (EK:n ralliporukat). Eniten 25.9. Kon Jakokoski 9 m (MKv) ja 9.10. Toh Uusikylä a8 NW (PH). Viimeiset 12.11. Lie Pitkäjärvi 5 kiert (AL, RL, JyL ym.).

Pikkukäpylintu *Loxia curvirostra* ja käpylintulaji *Loxia* sp.

2004: Liikkuvia pikkukäpylintuja ilmoitettiin 131 ja määrittämättömiä käpylintuja (jotka ilmeisesti pääosin pikkukäpylintuja) 1368. Runsasta liikehdintää oli havaittu jo touko-

kesäkuussa (Varis 2005) ja vielä heinäkuussa havaittiin mukavia määriä: 3.7. Rää Vuoniemi 79 NW (PZ), Kit Kyyrönniemessä 18.7. 432 NW (RSi, PRa), 19.7. 350 NW (MH, KJä), 25.7. 98 N (PRa, RSi) ja 27.7. 53 6a m (JKo). Vielä elokuun alussa Rää Kivisalmessa 3.8. 110 NW ja 4.8. 60 NW (MH). Syys- ja lokakuun huiput: 22.9. Lie Pankakoski 13 NW (PT) ja 7.10. Kit Kyyrönniemi 35 4a NW (AP, PRa, RSi). Kit Puhoksen Lehtikuusimetsässä havaittiin paikallisia pitkin syysy, eniten 29.8. 200 p (S. Savolainen).

2005: Pikkukäpylintuja havaittiin 508 ja määrittämättömiä käpylintuja 2304, käytännössä kaikki liikkuvia. Parhaimmat muutot olivat jälleen heinäkuussa. Ensimmäiset 2.7. Kes 16 kiert + m (EK:n ralliporukat) ja Kon Huurunrinne 8 kiert (KV). Nopea huippu: 7.7. Rää Vuoniemi 28 NW (JaV), 8.7. Rää Vuoniemi 272 NW (PZ), 9.7. Rää/Pyh Onkamojärvet 55 W–NW (JaV, A. Hoffren) ja Kit Kyyrönniemi 439 N–NNW (PRa, RSi), 10.7. Kit Kyyrönniemi 418 N–NNW (PRa, RSi).

Tämän jälkeen säännöllistä muuttoa lähinnä Lie Pankakoskella, 17.7.–23.8. 19 päivänä 436 SE, eniten 8.8. 50 (PT). Syys-lokakuussa vielä pientä piristymistä muuallakin, mm. 24.9. Kit Kyyrönniemi 21 W (TE, KJä), 2.10. Kit Hatunvaara a25 W (TE), 6.10. Eno Hiltulanvaara 22 m (HKa), 11.10. Juu Ukko-Koli a20 S (JVe), 13.10. Rää Vuoniemi 29 m (JaV), 14.10. Kit Hatunvaara 35 m (MH, TE) sekä Rää Vuoniemi 55 m (JaV). Viimeiset 8.11. Toh Nikunvaara 7 E (TE).

Taviokuurna *Pinicola enucleator*

2004: Loka-marraskuulta havainnot 52 linnusta, joista ensimmäinen 12.10. Lie Tainionvaara 1 m (PT). Suurimmat parvet olivat 30.10. Kit Kyyrönniemi a14 NW (PRa, RSi) sekä 16.11. Eno Ahveninen a9 kiert

(HKa). Syyskauden viimeiset 30.11. Out Kokonvaara 2 W (JaL).

2005: Esim. tilhien määrään verrattuna kuurnia havaittiin melko vähän, 41, jotka kaikki loka-marraskuulta. Ensimmäinen 23.10. Pol Ruvaslahti ä1 (JaL). Eniten 9.11. Toh Kannas 4 SE (JaV), 12.11. Lip Pärnävaara a13 W (JMa), 16.11. Lie Kankaala 7a 2a S (PT) sekä 26.11. Juu Tynnörivaara 3 p (TPi). Viimeinen 16.11. Kon Jakokoski 1 m (MKv).

Punatulkku *Pyrrhula pyrrhula*

2004: Punatulkkuja havaittiin vaeluslennossa peräti 1943. Liikehdintä alkoi jo keskikesällä, 3.7. Rää Vuoniemi 15 NW (PZ), mutta kiihtyi vasta syyskuun puolessavälissä: 15.9. Rää Samppaanieniemi 42 NW–N (MH), 21.9. Lie Pankakoski 22 m (PT), 22.9. Joe Noljaikka Suisto 44 m (HHö), 23.9. Rää Vuoniemi 26 SE (JaV, HKa, LV, ANy), 24.9. Joe Noljaikka Suisto 60 m (HHö). Huippuvaihe oli syyskuun lopussa ja lokakuun alussa, jolloin varsinkin Joe Noljaikka Suistolla oli useita hyviä päiviä: 26.9. massiiviset 606 W–NW 07:00–18:00 (HHö, AL, JLa, KN ym.), 29.9. 100 m 07:30–09:30 (UP), 30.9. 187 m 06:25–11:35 (HHö), 1.10. 90 m 06:15–08:45 (HHö, JLa) ja vielä 8.10. 81 m 06:15–11:15 (HHö). Muualta eniten Kit Kyyrönniemi 7.10. 168 34a NW 07:15–15:50 (AP, PRa, RSi) sekä 8.10. 59 10a NW (MH, KJä, PRa, RSi). Tämän jälkeen vaellus heikkeni selvästi, mutta kuitenkin vielä marraskuussa tavattiin liikehtiviä, esim. 7.11. Joe Noljaikka Suisto 16 5a NW (AL).

2005: Vaeltavien yhteismäärä 1459. Ensimmäiset 3.7. Rää Vuoniemi 2 m (PZ). Elokuun isoin määrä 21.8. Kit Kyyrönniemi 11 NW 10 p (PRa, RSi). Tässä vaiheessa liikehdintä kuitenkin vielä hiljaista, mutta kiihtyi äkkiä syyskuun lopussa: Kit Asikko 24.9. 75 S (MH) ja 25.9. 45 S (MH, KJä). Huippu

lokakuun alussa: 2.10. Joe Keskijärvi 48 SW–W (HPö), 3.10. Rää Vuoniemi 42 m (JaV), 4.10. Joe Noljaikka Suisto 58 W–NW (KJä, TE, HHö, AL), 5.10. Joe Noljaikka Suisto 101 m (HHö, TE), 11.10. Joe Noljaikka Suisto 45 W–NW (KJä), 13.10. Lie Viensuu Sipolansaari 50 m (PT) sekä 14.10. Rää Vuoniemi 172 m (JaV) ja Lie Viensuu Sipolansaari 83 m (PT). Tästä määrät pienevät kunnes marraskuun alussa vielä pieni ryntäys, mm. 2.11. Rää Vuoniemi 21 m (PZ). Viimeinen 21.11. Rää Vuoniemi 1 SE (JaV).

Nokkavarpuunen *Coccothraustes coccothraustes*

2004: Kuusi havaintoa kahdeksasta linnusta: 13.8. Kit Päätyeenlahti 1 E (HKa), 19.9. Kes Suurikylänlahti 2 p/kiert (PH), 26.9. Kit Kyyrönniemi 1 N (MH, PRa, RSi), 3.10. Kit Hatunvaara 2 m (KJä), 7.11. Lie Lamminkylä 1 ruokinnalla (MR) sekä 27.11. Vär Savikko 1 syötöllä (L. Piironen/HKi).

2005: Yllättäen nokkavarpusesta ei tehty lainkaan havaintoja.

Kirjallisuus

- Huttunen M. & Latja A. 2006. Höytiäisen kanavan lintuasema 2002–2005. Siipirikko 33 (1): 18–23.
- Latja A. 2001. Vaelluslinnut. Katsauksessa: Lindblom K., Latja A. & Halonen M. Syysmuutto 2000 Pohjois-Karjalassa. Siipirikko 28 (1): 22–26.
- Latja A. 2003. Vaelluslinnut. Katsauksessa: Lindblom K. & Latja A. Syysmuutto 2001 Pohjois-Karjalassa. Siipirikko 30 (2): 6–17.
- Varis J. 2005. Vaelluslinnut. Katsauksessa: Lindblom K., Hölttä H. & Varis J. Lintukevää 2003 & 2004 Pohjois-Karjalassa. Siipirikko 32 (2): 42–46.

M – Suomen Posti Oyj

Isokäpylintu on ajanut keltasirkun pois männynlatvasta. © Hannu Kaubanen

**lintukirjat, kiikarit, kaukoputket,
jalustat, äänitteet
asiantuntemuksella**

Avoimna Ma 11.00-17.00, Ti-Pe 11.00-17.30
Koetilantie 1 B 5, 00790 Helsinki. puh. 09-386 7856
lintuvaruste@birdlife.fi, www.birdlife.fi/lintuvaruste

BirdLife
Suomen Luonnonsuojeluyhdistys

lintu **varuste**

Ostamalla Lintuvarusteesta tuet samalla lintujen- ja luonnonsuojelua